

Divi cilvēki un divi metri:

stingri pulcēšanās ierobežojumi.

→ 4. lpp.

○ Ivo Perševica pašizolācijas stāsts.

→ 12. lpp.

○ Kas notiek ar Kuldīgas mazajiem uzņēmumiem.

→ 3. lpp.

„Viena sīkbūtne nolikusi pasauli uz ceļiem.”

Sarunā – vides inženierzinātnu doktore Jana Simanovska. „Ir jāpakļaujas, jāsaprot vīrusa uzvedība un jādzīvo saskaņā ar to.”

→ 9. lpp.

Bīstams ugunsgrēks Tukumā, Piejūras atkritumu šķirošanas stacijā. Valsts vides dienests vērtēs šādām stacijām izsniegtās atļaujas.

→ 4. lpp.

LAIKRAKSTS VIDUSKURZEMEI

Kurzemnieks

Otrdiena, 2020. gada 31. marts

Cena 0,80 eiro

Nr. 26 (11 557)

→ 5. lpp.

Kā klājas kuldīdzniekiem citās valstīs. Pārdomās dalās Austrijas Sarkanā Krusta darbinieks Ukrainā **Edmunds Aķītis** un **Sigita Setkus** Īrijā.

Analīžu ņemšanas punkts – stadionā

Kuldīgā, A.Grundmaņa stadiona ģērbtuvēs, Centrālā laboratorija iekārtojusi analīžu ņemšanas punktu. Sākot ar šo nedēļu, analīzes varēs nodot tie, kuriem radušās aizdomas par inficēšanos ar Covid-19.

Šis punkts sāks darboties, tiklīdz būs saņemts pirmais pieteikums no potenciāli inficēta cilvēka.

Turp drīkst doties tikai pēc pieteikšanās **pa tālr. 8303**, ja par testu maksās valsts.

Ja par analīzēm maksāsi pats, tad jāpiesakās pa **tālr. 20030006 vai 20033722**.

Speciālists ieradīsies vai nu tikai noteiktajā laikā, kad pacients būs pierakstīts, vai lielas slodzes gadījumā strādās līdz septiņiem vakarā.

Kā pastāstīja Centrālās laboratorijas pārstāve Kristīne Ūdre, šis ir jau piektais punkts Kurzemē, tas izveidots sadarbībā ar Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienestu un atslogo brigādes, kas analīzes ņem mājās. Pacientu plūsmu uz stadionu novirzīs ātrā palīdzība, vērtējot iedzīvotāju zvani intensitāti. Tie, kuri nevēlēsies no sava auto izkāpt un doties telpās, varēs lūgt, lai personāls analīzes paņem turpat. Drīkst ierasties tikai savā automašīnā, bet ar kājām vai sabiedrisko transportu – aizliegts.

Alberta Dintera teksts un foto

Pielikumā

Kas kultūrā Kurzemē:

- multimākslinieks Kašers,
- raganu fenomena pētnieks Sandis Laime,
- grafiķis Valdis Gūtmanis,
- attālinātā kultūra.

Kuldīdznieki Linda un Mārtiņš Purviņi arī šopavasār trīs siltumnīcās Pārventā **audzē vasaras puķu stādus.** → 6. lpp.

Par lielformāta ziediem un savu uzņēmumu **JE Blossom** stāsta vārmeniece Jeļena Egliņa. → 7. lpp.

Piektdien, 3. aprīlī:

- Spēka avoti. Iesaka filozofs, folkloriste un mācītājs.
- Valsts atbalsts uzņēmējiem; kā to saņemt.
- Stāsta *airBaltic* stjuarte Katrīna Pavasare.
- Kurmālē darbi nav apstājušies.

ISSN 1407-9755

REDZĒJUMS

Jolanta Hercenberga

Daudz dezinformācijas par Covid-19

Par saslimšanu Covid-19 klīst milzum daudz dezinformācijas, secinājusi Baltijas pētnieciskās žurnālistikas centra *Re:Baltica* faktu pārbaudes un sociālo tīklu pētniecības laboratorija *Re:Check*. Kā nu ne! Ieraugot ikvienu ziņu par šo aktuālo tēmu, cilvēki to lasa, ar to dalās. Diemžēl līdzīgi kā pirms vēlēšanām, kad pilnīgi nepamatoti, melīgi kandidātu solījumi tika uztverti ar ovācijām, īpaši neanalizējot, cik tie patiesi, arī ziņas par pandēmiju izraisījušo vīrusu daudzi uztver tāpat.

Pētnieciskā laboratorija „Re:Check”, kurā strādā vairākas Latvijas žurnālistes, kļuvusi par feisbuka oficiālo partneri faktu pārbaudē.

To, ka maldinošas ziņas ir problēma, apliecina arī tas, ka Facebook aizvien aktīvāk iesaistās cīņā pret dezinformāciju un sadarbojas ar neatkarīgajiem faktu pārbaudītājiem. Pašlaik – ar 55 partneriem, kas sociālajā tīklā pausto informāciju pārbauda vairāk nekā 45 valodās visā pasaulē. Martā *Re:Check*, kurā strādā vairākas Latvijas žurnālistes, kļuvis par feisbuka oficiālo partneri faktu pārbaudē. Kad nepatieso ziņu kāds izpēta un par to publicē rakstu, Facebook ar algoritma palīdzību tās izplatību samazina. Lapām un interneta vietnēm, kas viltus ziņas izplata atkārtoti, samazina redzamību un liedz iespēju reklamēties.

Re:Check feisbukā pētījis arī informāciju par Covid-19 un centra *Re:Baltica* mājaslapā publicētajos rakstos daudzus dezinformācijas gadījumus pierādījis.

Tā, piemēram, skaidrots, ka

klaji meli pausti kādā rakstā, kurā it kā autoritatīvs, bet anonīms eksperts detalizēti apraksta vīrusa īpatnības un dod precīzus padomus cīņai pret to. Būtiskākā pazīme esot sauss klepus, bet iesnas liecinot, ka ir cita saslimšana. Ir ieteikums dzert karstu ūdeni un ēst ķiplokus, tad vīruss tiekot iznīcināts. Feisbukā zem raksta salikti tūkstošiem īkšķīšu, un daudzi ar to dalījušies. *Re:Check* izpētījis, ka vienā no teksta angļiskajām versijām kā autors minēts anonīms Stenfordas Universitātes pārstāvis, bet augstskola saistību ar šo ziņu noliegusi. Citā versijā minēts anonīms ārsts no Japānas, bet vēl citā – ārsts Juris Kļimovs no Krievijas, kurš strādājis slimnīcā Ķīnā. Rakstā minētās slimības pazīmes un ieteikumi *Re:Check* salīdzināja ar to informāciju, ko sniedz oficiālie avoti. Nesakrīt. Citā pētniecisko žurnālistu rakstā pierādīts, ka viltus ziņu lapas maldinājušas par koronavīrusa upuru skaitu. Salīdzinot tur norādītos datus ar oficiālajiem, esot būtiskas atšķirības.

Par šo tēmu *Re:Check* publicējis vēl virkni rakstu: *Korāļi, ozons un pretgripas zāles no Krievijas – kā tirgotāji mēna sabiedrību; „Facebook” ierakstā Covid-19 savērestības teorijas pamato ar meliem; Apustulis, kas Hitleru pielīdzina Jēzum. Kas tiražē melus par Covid-19?; Vai ar prāmjiem iebrāukušos netestē? „Facebook” ierakstā melo un ceļ paniku; Atmiņūdēns tirgotājs maldina par koronavīrusu u.c.* Katrā pierādīts, kādas aplamības izteiktas.

Mēs nevaram pēc katra izlasītā teksta pētīt, cik tas paties. Bet, apzinoties, kāda jezga valda informācijas laukā, ir vērts papētīt raksta autoru, publicētāju. Pievērst uzmanību tam, uz kādiem oficiāliem un pārbaudāmiem avotiem šajā tekstā ir atsauces.

TRĪS PAR VIENU

Kā skaidrojāt degvielas cenu kritumu? Vīrusa ietekmē

1. Gatis Titovs, Circle K degvielas kategorijas vadītājs:

– Naftas cena pasaulē pēdējos mēnešos piedzīvojusi ievērojamu kritumu – galvenokārt saslimšanas Covid-19 ietekmē. Pasaules naftas cenas izmaiņām degvielas cena Latvijā seko ar nobīdi. Līdz ar to mazumtirdzniecībā viss biržas cenas kritums vēl nav transformējies, tomēr pēdējās divās nedēļās ir ievērojama pazemināšanās. Piemēram, līdz aizvadītajai piektdienai dīzeļdegvielas cena bija kritusies vidēji par sešiem centiem, bet benzīnam par desmit cen-

tiem litrā. Degvielas produktu iepirkuma cena veido tikai 35% no kopējās. Vairāk nekā puse ir akcīzes nodoklis, PVN un nodeva par obligāto valsts rezervju glabāšanu. Ap 10% ir mazumtirgotāja uzceļojums, kas sedz darba algas, degvielas kvalitātes kontroli, staciju un termināļu uzturēšanu un apkalpošanu.

No 1. janvāra cenu negatīvi ietekmējuši divi faktori: akcīzes likmes paaugstināšana un grozījumi Noteikumos par benzīna un dīzeļdegvielas atbilstības novērtēšanu. Pēc tiem 95. markas benzīnu Latvijā var tirgot tad, ja tajā ir vismaz

10% bioetanola līdzšinējo 5% vietā. Akcīzes pieauguma dēļ šī benzīna cena palielinājusies par četriem centiem, bet ar bioetanola komponentes palielinājumu – vēl par 1,7 centiem. Dīzeļdegvielai kopš gada sākuma akcīzes dēļ cena augusi aptuveni par pieciem centiem un palielināsies vēl pēc 1. aprīļa, kad arī tai stāsies spēkā prasības par biopieļaukuma daudzumu. Savukārt 98. markas benzīnam, kurā bioetanola nav, un autogāzei pēc 1. janvāra cenu ietekmējuši tikai lielāka akcīzes likme – attiecīgi par četriem un nepilniem trim centiem.

Iespējams, vēl pazemināsies

2. Ojārs Karčevskis, Latvijas Degvielas tirgotāju asociācijas valdes priekšsēdis:

– Cenas kritums benzīnam, dīzeļdegvielai un autogāzei saistīts ar to, kas notiek pasaules biržā. Ja tur krīt, arī Latvijas degvielas uzpildes stacijās redzam samazinājumu. Nedomāju, ka tam būtu tieša saistība ar Covid-19 vīrusa izplatību, kuras dēļ cilvēki mazāk brauc ar transportu. Cena atkarīga no tā, par cik degviela tiek iepirkta,

un tam klāt nāk tirdzniecības izmaksas, tostarp nodokļi. Protams, tagad cilvēki braukā mazāk – vairs neredzam tik daudz automašīnu. Taču cenu tas neietekmē.

Redzot iepirkumu nākamajam mēnesim, šķiet, ka cenas turpinās kristies. Gada sākumā visām degvielām Latvijā tās pieauga akcīzes nodokļa celšanas dēļ, bet benzīnam arī bioetanola komponentes palielinājuma dēļ. No aprīļa bioprasības palielinās arī dī-

zeļdegvielas cenu, un kādu brīdi kritumu tas var bremsēt. Precīzāk to varēs pateikt tikai nākamajā mēnesī.

Krīze koronavīrusa dēļ mūsu nozari ietekmēs tāpat kā visu ekonomiku gan Latvijā, gan pasaulē, jo sabiedrība kļūs mazāk pirktpējīga. Jebkurā gadījumā degvielas Latvijā netrūks un uzpildes stacijas nav plānots slēgt. Bet prognozējam, ka izmaiņas nevar prognozēt.

Mazāk brauc

3. Juris Geide, Kuldīgas uzņēmuma JK valdes pārstāvis:

– Mūsu degvielas uzpildes stacijā vienmēr esam turējuši mazliet zemāku cenu nekā lielie tirgotāji. Šobrīd tā visiem krīt diezgan ievērojami. Taču tik strauju kritumu kā pasaules biržā nevar atļauties, jo lieli krājumi iepirkti par augstāku cenu. Tāpēc mazumtirdzniecībā cena krīt lēnāk nekā

vairumtirdzniecībā. Mums samazinājums ir tāds pats kā konkurentiem. Manuprāt, mazumtirdzniecībā cena vēl kritīsies, bet vairumtirdzniecībā vairs ne.

Izmaiņas pasaules tirgū nav tik viegli paredzēt. Cenas kritums tirdzniecības apjomu ievērojami neietekmē – cilvēki nebrauc pirkt vairāk un nepilda kannās nebartām dienām, kā līdzīgi notiek

pārtikas veikalos. Gan jau arī tajos pārmērīgā iepirkšanās beigsies – cik tad var uzkrāt? Laiks kļūst siltāks, bet cilvēki sēž mājās, nebrauc tik daudz, cik citos pavasaros, un drošības nolūkos tas ir pamatoti. Tādēļ degvielas tirdzniecības prognozējam, ka izmaiņas nevar prognozēt.

Daina Tafelberga

FOTOKOMENTĀRS

Lāsmas Reimanes teksts un foto

Ja nevaram ceļot uz ārzemēm, varam ceļot pa Latviju. Viena no skaistākajām pastaigu vietām ir Baltā kāpa Rojā. Lai izpētītu šo valsts nozīmes arheoloģisko pieminekli, tā apskatei izveidota īpaša taka gar Pilsupītes krastiem. Tās garums ir 900 metru.

MANUPRĀT

Gribas, bet nedrīkst

Mazdēls nesaprot, kādēļ tik skaistā laikā mamma viņu neved uz rotaļu laukumu šūpoties un kāpelēt pa rīkiem. Lai arī trīsgadnieks nojauš, ka pasaules kārtība mainījies, tomēr īstas skaidrības viņam nav, kādēļ Kuldīgā mazo bērnu laukumiņš slēgts. Savukārt pagājušajā nedēļā ziņas nopietni tēvoči stāsta, ka, piemēram, Ventspilī lielie rotaļu parki nav slēgti, kaut fiziski tas būtu iespējams. Par drošību rūpējoties, spēļu rīki reizi nedēļā tiek dezinficēti. Var jau būt, ka kādai mammai tas šķiet pietiekami, lai uz sava mazā Gribulīša pieprasījumu neteiktu: „Nedrīkst!” Pagastos uzrunātie jaunieši saka: ir prātīgi un nekur neiet. Tikai pēcpusdienās pulcējas pagalmā un spēlē bumbu. Vecāki priecīgi: bērni beidzot atraujas no viedierīcēm un dodas sportot. Bet gudri tēvoči atkal krata pirkstu: „Nedrīkst! Sportojiet atstātus – brauciet ar riteņiem, skrieniet, nūjojiet, bet nenododiet vīrusu viens otram ar bumbu!” Draudzene činkst, ka noilgojusies pēc sabiedrības, un uzprasās ciemos. Ļoti gribas, bet šoreiz es kratu ar pirkstu: „Nedrīkst! Kad viss šis beigsies, tad gan mēs...”

Ingunu Spuleniece

Kurzemnieks

Galvenā redaktore
Daiga Bitīniece – 63350567,
redakcija@kurzemnieks.lv.

Kuldīga, 1905. gada ielā 19, LV-3301

Žurnālisti: Inguna Spuleniece – 63350565, inguna.spuleniece@kurzemnieks.lv;
Daina Tafelberga – 63350563, daina.tafelberga@gmail.com;
Jolanta Hercenberga – 63350568, jolantah99@gmail.com;
Alberts Dinters – 63350568, alberts.dinters@kurzemnieks.lv;
Lāsma Reimane – 63350568, reimane.lasma@gmail.com;
Inta Jansone – 63324881, inta.jansone@kurzemnieks.lv.
Literārā redaktore Dina Porīna – 63350568, dina.porina@kurzemnieks.lv.
Maketētāja: Laila Liepiņa – 63350568, laila.liepina@kurzemnieks.lv.
Inese Slūka – 63350563, reklama@kurzemnieks.lv.
Reklāmas nodaļa – 63324881, sludinajumi@kurzemnieks.lv.
Izdevējs – SIA Jaunais kurzemnieks. Reģ. nr. 1400. Iznāk otrdienās un piektdienās. Pārpublicējot atsauce uz Kurzemnieku obligāta. Iespiests SIA Poligrāfijas grupa „Mūkusala” Rīgā, Mūkusalas ielā 15a.
Metiens – 3077.

RUNĀ SPECIĀLISTS

Krīzes skartie uzņēmēji var pieteikties atbalstam

Reinis Bērziņš, Latvijas finanšu institūcijas Altum valdes priekšsēdis

Krīzes skartie uzņēmumi jau no 25. marta var pieteikties Altum jaunajam atbalstam – tās ir garantijas banku kredītu brīvdienām un apgrozāmo līdzekļu aizdevumiem. Tas ļaus atlikt pamatmaksājumu līdz diviem gadiem, kā arī atvieglos apgrozāmo līdzekļu aizdevumu nosacījumus tiem uzņēmējiem, kuriem darbības apjoms būtiski samazinājies.

Jaunā atbalsta pozitīvā ietekme Latvijas tautsaimniecībā pārsniegs 900 miljonus eiro. Vienlaikus uzņēmējiem joprojām ir pieejami arī visi pārējie Altum finanšu instrumenti, tai skaitā biznesa iesācējiem, dažādiem mazajiem un vidējiem uzņēmumiem (MVU), aizdevumi lauksaimniecības zemes iegādei, Zemes fonda pakalpojumi un citi.

Kredītu garantijām paredzētie 50 miljoni eiro ļaus bankām restrukturizēt aizdevumus par summu, kas pārsniedz 700 miljonus. Savukārt apgrozāmo līdzekļu programma uzņēmumiem aizdevumos piešķirs kopā 200 miljonus eiro.

Svarīgi ņemt vērā, ka jaunās programmas paredzētas tikai Covid-19 krīzes skartajiem uzņēmumiem. Lai saņemtu atbalstu, uzņēmumam jābūt ilgtermiņā dzīvotspējīgam un jāpierāda, ka atbalsts palīdzēs krīzi pārdzīvot un sekmīgi turpināt saimniecisko darbību. Par garantiju kredīta brīvdienām jāinteresējas pie savas bankas, tāpat arī par apgrozāmo līdzekļu aizdevumiem vispirms jārunā ar savu aizdevēju. Ja banka aizdevumu nepiešķir, jāvērsas Altum.

Domājot par klientu ērtībām jaunajos apstākļos, esam izveidojuši zvanu centru, lai konsultācijas nodrošinātu attālināti. Tas strādās darbdienu 9.00 – 18.00, tālr. 26655309, e-pasts: info@altum.lv. Par citiem atbalsta veidiem saistībā ar Covid-19 var sazināties pa diennakts tālruni 8345, ko Valsts kanceleja izveidojusi sadarbībā ar Tet.

Altum kredīta brīvdienas garantijas piešķirs tad, ja uzņēmums ir ekonomiski dzīvotspējīgs, kā arī kredītiestāde ir apliecinājusi, ka

likviditātes atbalsts vajadzīgs Covid-19 dēļ. Finansējums pieejams MVU, kā arī lieliem komersantiem. Kopā būs 50 miljoni eiro, no tās 25 miljoni pieejami Covid-19 krīzes atbalsta programmā, bet vēl 25 miljoni – kredīta portfeļa garantijās. Tas segs līdz 50% no finanšu pakalpojuma summas (atlikuma piešķiršanas brīdī). Maksimālais termiņš investīciju aizdevumiem un līzīngam – seši gadi, apgrozāmajiem līdzekļiem – trīs. Finanšu pakalpojuma summa, ko sedz garantija, nepārsniegs 25% no saimnieciskās darbības veicēja 2019. gada kopējā apgrozījuma, bet maksimālā garantijas summa nepārsniegs piecus miljonus eiro. Garantiju piešķirs par jauniem vai pašreizējiem apgrozāmo līdzekļu aizdevumiem, ja kredītiestāde pagarinās līgumu, kā arī par investīciju aizdevumiem un finanšu līzingu, ja kredītiestāde atliks pamatsummas maksājumus līdz diviem gadiem un, ja nepieciešams, pagarinās līguma termiņu. Garantija paredzēta visām uzņēmējdarbības nozarēm, vienlaikus ievērojot ierobežojumus (azartspēles, finanšu starpniecība, ieroču tirdzniecība u.c.).

Arī uz aizdevumu apgrozāmajiem līdzekļiem attiecas nosacījums par uzņēmuma dzīvotspēju un Covid-19 ietekmi. Tāpat šis finansējums pieejams MVU, kā arī lieliem komersantiem. Aizdevuma summa ir līdz miljonam eiro. Tā nevar pārsniegt 25% no darbības veicēja 2019.gada kopējā apgrozījuma, divkāršu uzņēmuma pērn izmaksāto kopējo atalgojumu un pamatotu nepieciešamo likviditāti darbības nodrošināšanai turpmākiem 12 mēnešiem. Aizdevuma termiņš ir līdz trim gadiem, atmaksas sākšanu var atlikt līdz 12 mēnešiem.

Abās programmās atbalstu izsniegs līdz 2020. gada 31.decembrim. Pieteikumus un dokumentus varēs iesniegt tikai elektroniski portālā Mans.altum.lv. Tur arī visa aktuālā informācija.

PABĒDA

Suņi bez uzpurņiem

„Agrāk, kad cilvēki gāja staigāt ar suņi, viņi tam uzlika uzpurņi. Tagad, kad ir saulains laiks un Covid-19 daudzus izdzinis pastaigā svaigā gaisā, uzpurņi nevienu sunim neredz. Vai te nebūtu darbs pašvaldības policijai?” redakcijai vaicā satraukts kuldīdznieks.

MUMS ZVANA

Vēl nezina, kur saslimušie dzīvo

Kurzemnieka lasītājs interesējas, vai pašvaldības zina, kuros pagastos vai kur pilsētā dzīvo ar Covid-19 saslimušie.

Kuldīgas novada domes priekšsēde Inga Bērziņa skaidro, ka šāda informācija netika sniegta, bet pirmdien pārrunas par to notikušas: „Ir iecere, ka to paziņos civiltās aizsardzības komisijām. Tad mums būtu vieglāk gan šiem cilvēkiem palīdzēt, gan viņus pakontrolēt. To prasa daudzas pašvaldības.”

Inguna Spuleniece

AKTUĀLAIS JAUTĀJUMS

Kā ārkārtas situācija ietekmē jūsu biznesu?

Inese Kapitanova, dažādu rūpniecības preču veikala *Kate* īpašniece: – 17. martā veikalu aizvērām. Apgrozījums sākumā kritās par 70%, pēdējās dienās jau par 80%. Saprātu, ka ieņēmumi nēsē pat minimālās izmaksas. Arī risks palielinājās. Ikdienas pircēji vairs nenāca, bet sveši, iepriekš neredzēti mēdza ienākt. Nevarēju zināt, vai nav tikko no ārzemēm atbraukuši. Pamatā strādāju pati, un divas meitenes nāca, kad man vajadzēja brīvdienas. Abām šis ir papildu darbs, viņas tagad ir atvaļinājumā. Uz veikalu aizeju, iekurinu. Pieņemu arī preces, ko biju pasūtījusi. Ģimenē nolēmām, ka dosim uzņēmumam aizdevumu, lai varu norēķināties ar piegādātājiem. Ja valsts palīdzēs ar algām par dīkstāvi, būs labi. Pagaidām uz nākotni vēl skatos optimistiski, jo pārdevēji ir darba apvienošanas kārtībā un vīrs strādā celtniecībā, kur darbs nav apstājies. Jācer, ka šī situācija neievilksies.

pazīstamos, ar kuriem esam sarunājušas laiku. Nekāda drūzmēšanās, gaidīšana. Ievērojam vislielāko piesardzību, visu dezinficējam. Par nākotni nav nekādas skaidrības.

Velga Pigeвица, audumu veikala *Tīne* īpašniece: – Kurinu krāsni un šad tad pāris stundu dienā dežurēju. Ja nu kādam ko vajag, var ar mani sazināties, bet mums nav tādu preču, ko šajā laikā daudzi iekārotu. Plānot neko nevar. Abām meitenēm, kuras biju uzaicinājusi strādāt, vienā dienā bija jāpasaka, ka mums jāšķiras. Acīs nevaru paskatīties... Viņas tagad ir bezdarbnieces. Kādi mazajam uzņēmējam vēl ir varianti? Īri neviens negrib samazināt vai atlaist. Viss iespējams ir samazināts, tepiķi atteikti. Katru mirkli sekoju līdzī situācijai valstī, bet tā kļūst sliktāka. Visiem vēlu veselību. Kaut mūsu pilsētiņai vīruss ietu garām! Vai tā būs, tas tik ļoti atkarīgs no mums pašiem.

Ieva Bergholde, veikala „Baļļas” īpašniece: – Medus un bišu lietas īpašniece: – Uzņēmumā izstrādāta pastiprināta drošības kontroles sistēma. Darbinieki, kuri sagatavo produkciju, savā starpā netiekas. Veikalā izlikta plastikāta plāksne, lai aizsargātu cilvēku pie kases. Pie ieejas un plauktiem ir informācija – atgādinām netuvoties citiem tuvāk par diviem metriem. Ieviešam visus norādījumus, kādi tiek doti. Mūsu klientūra palielinājusies, jo cilvēki grib stiprināt imunitāti. Iesakām bišu maizi, ziedputekšņus kā vitamīnus un propolisu medū kā antibakteriālu līdzekli. Piedāvājam arī piegādi mājās un darbavietās, un interese ir. Ja pasūtījums ir vīrs desmit eiro, tad par vienu eiro Kuldīgas robežās piegādājam.

Jolanta Hercenberga

Par iepriecām un pabēdām ziņojiet Kurzemniekam pa tālr. 63350568, e-pasts: dina.porina@kurzemnieks.lv. Lasītāju vērojumi nav anonīmi.

Ja pamanāt ko interesantu, nofotografējiet un sūtiet: redakcija@kurzemnieks.lv.

NUMURA CITĀTS

Ineses Slūkas zīmējums

„Covid-19 drīz var klauvēt arī pie manām durvīm. Vienīgā doma – no mājām neiziet. Beidzot izcepu rudzu maizi un aizdomājos. Vai tiešām vajag notikt epidēmijai, lai ceptu maizi? Visu jau var nopirkt. Varbūt Dieviņš atsūtījis pārbaudījumu? Cilvēki, attopieties! Dzīve iet uz priekšu, bet jūs tik visu atliekat uz vēlāku laiku un skrienat dzīvei pa priekšu. Te nu ir tas vēlāk!” saka Ilona Čilpāne no Īrijas.

Divi cilvēki un divi metri: stingri pulcēšanās ierobežojumi

Svētdien, 29. martā, attālinātā Ministru kabineta ārkārtas sēdē pieņemti papildu piesardzības pasākumi Covid-19 izplatības ierobežošanai.

Valdība noteikusi, ka turpmāk sabiedriskās vietās telpās un ārā kopā drīkst atrasties tikai divi cilvēki ar 2 m atstarpi. Izņēmums skaita ziņā ir vienas ģimenes lo-

cekļi, kā arī tie, kuri pilda darba vai dienesta pienākumus.

„Divi cilvēki un divi metri,” skaidroja K.Kariņš. „Turamies divu metru attālumā no jebkura cilvēka, vai mēs esam veikalā, transportā, mežā vai uz ielas. Nepulcēsimies vairāk par diviem kopā!” Ir zināms, ka šonedēļ valdība lems arī par stingrāku sodu

tiem, kuri noteikumus neievēros.

Jauni pulcēšanās ierobežojumi noteikti, gan analizējot iepriekšējo noteikumu ievērošanu, gan epidemioloģisko situāciju. Pēdējo dienu laikā mainījies tas, ka pieaudzis Covid-19 slimnieku skaits slimnīcās – svētdienas pēcpusdienā tādi bija 24, un trīs no tiem ir smagākā stāvoklī.

Svētdien pieņemtie grozījumi arī nosaka, ka ārpus darba laika visiem, kuri ieradušies no ārzemēm un ir transporta un pasažieru pārvadājumu darbinieki un pasažieru, kravas vai tehnisko reisu apkalpes locekļi, kuri atgriežas no darba braucieniem un komandējumiem, ja viņiem nav akūtu elpceļu infekcijas pazīmju un viņi

nav atzīti par Covid-19 slimnieku kontaktpersonām, ir jānodrošina pašizolācija, jānovēro veselības stāvoklis, divas reizes dienā (no rīta un vakarā) mērot ķermeņa temperatūru, kā arī jāievēro citi Ministru kabineta noteiktie epidemioloģiskās drošības pasākumi.

Alberts Dinters

Atvērts tikai viens bērnudārzs

No vakardienas, 30. marta, Kuldīgā darbojas tikai viens dežurbērnudārzs – *Cīrulītis*, kas uzņem visu pilsētas pirmsskolas izglītības iestāžu audzēkņus, kuru vecākiem nav citu iespēju mazuļus pieskatīt.

Vakar no rīta *Cīrulīša* vadītāja Inguna Krebse atzina, ka atvests mazāk bērnu, nekā sākumā bija pieteikts. No *Cīrulīša* bija 12, no *Bitītes* – 15, bet no *Abelītes* – astoņi dažāda vecuma bērni no nepilniem diviem gadiem līdz septiņiem gadiem. I.Krebse skaidroja, ka katra bērnudārza audzēkņi uzturas kopā vienā grupā. Ar mazajiem strādā viņiem jau pazīstamās skolotājas un skolotāju palīgi. Ēdināšana notiek grupu telpās, lai nav liekas saskarsmes. Ieeja dārziņā katrai grupai ir pa savām durvīm, pastaigu laikā mēģinās sadalīt laukumus. Ņemot vērā to, ka teritorija ir maza,

audzinātājas domā doties ar mazuļiem garākās pastaigās ārpus bērnudārza.

Ja pieskatīšana neatliekami vajadzīga bērniem pagastu pirmsskolas grupās, arī viņi var uzturēties *Cīrulītī*, taču pirms tam vecākiem noteikti jāsaazinās ar savu pirmsskolas pedagogu vai skolas direktoru.

Uz bērnudārzu drīkst vest tikai veselus bērnus!

Līdz ar ārkārtējās situācijas izsludināšanu valstī Kuldīgas bērnudārzus ik dienu apmeklēja tikai 30–40 mazuļu. Pirmsskolas grupas pagastos, izņemot Vilgāles pamatskolu, bērni neapmeklē vispār.

Šajā mācību gadā pirmsskolas izglītību novadā apgūst 1059 audzēkņi un 782 apmeklē bērnudārzus Kuldīgā.

Inguna Spuleniece

Kolektīvas atlaišanas nav

„Dienā vidēji vairāk par četriem pieciem cilvēkiem, kuri vēlas iegūt bezdarbnieka statusu, mums nav,” pastāstīja Nodarbinātības valsts aģentūras Kuldīgas filiāles vadītāja Sandra Krinkele.

„Tas ir aptuveni tikpat, cik bija pirms pandēmijas, un uz kolektī-

vu atlaišanu tas nenorāda.” Pēc palīdzības gan vērsušies slēgto spēļu zāļu darbinieki, bet arī tas nenotiek masveidā.

Filiāle apkalpo Kuldīgas, Skrundas un Alsungas novadu. Visi darbinieki ir birojos, bet klientus apkalpo attālināti.

Inguna Spuleniece

Vētīs visas atkritumu šķirošanas stacijas

Pēc paaugstinātas bīstamības ugunsgrēka SIA *Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība „Piejūra”* atkritumu pārkrāšanas un šķirošanas stacijā Tukumā Valsts vides dienests (VVD) vērtēs visām šādām stacijām izsniegtās piesārņojošās darbības atļaujas.

Ugunsgrēks tur notika sestdien, svētdien izdevies to nodzēst, bet turpinās gruzdēšana, un objektā dežurē Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests. Pēc VVD novērojumiem, iemesls varētu būt blakus teritorijā dedzinātā kūla.

VVD inspektori negadījumā vietu ir apskatījuši un turpina noskaidrot apstākļus. Lai pieņemtu lēmumu par videi nodarīto kaitējumu, tiek veikti aprēķini, cik daudz vielu ugunsgrēkā nokļušas vidē.

Vienlaikus, lai novērstu risku, ka šādi negadījumi atkārtos, dienests vērtēs, vai ieviest izmaiņas *Piejūrai* izsniegtajā piesārņojošās darbības atļaujā. Tāpat preventīvi VVD vērtēs visām atkritumu šķirošanas stacijām izsniegtās atļaujas un tajās noteikto uzglabāšanas apjomu.

Pēc *Piejūras* informācijas, teritorijā atradās aptuveni 200 tonnu sadedzināšanai gatavotu atkritumu. Pirmsšķietami secināts, ka uzņēmums nav pārkāpis atļaujas nosacījumus, kuros teikts, ka pagaidu uzglabāšanas apjoms šādiem atkritumiem ir 300 tonnu. Pārbaudē nav apstiprinājusies *Piejūras* sniegtā informācija, ka tos bija plānots transportēt uz uzņēmumu *Schwenk Latvija* Brocēnos.

Alberts Dinters

Pēc ēdiena nāk vairāk

Vakar Latvijas Sarkanā Krusta (LSK) Kuldīgas nodaļā izsniegtas 39 zupas porcijas – gandrīz divreiz vairāk nekā pirms ārkārtējās situācijas.

Sociālās palīdzības organizatore Tatjana Kulbare pastāstīja, ka LSK pansionātā *Venta* vārīto ēdienu Kuldīgā, Baznīcas ielā 29, var saņemt tikai pilsētnieki ar sociālā dienesta izziņu, bet Eiropas pārtikas paku izdali Kuldīgas nodaļa kūrē gan pagastos, gan Alsungas novadā.

Nodaļa strādājot iepriekšējā režīmā. Apmeklētājus pieņem T.Kulbare un sociālo pakalpojumu koordinatore Iveta Skude-Raksa. „Dezinficējam virsmas, cilvēkus ielaižam pa vienu, pusdienu traukus grūtdieņiem noliekam gaitenī, lai iekšā nenāk. Apmainām spainīšus, tos dezinficējam. Pēc ēdiena nāk arī bezpajumtnieki, bet ir slimi cilvēki, kuriem atnāk mentori. Cits paņem divām dienām, lai nav jāstaigā katru dienu. Nedēļā iznāk ap 125 porcijām. Sestdienās un svētdienās ēdienu neizsniedzam.

Arī trūcīgo pakas liekam gaitenī uz speciāla galda. Ievērojam divu metru distanci, raugāties, lai arī citi to dara. Lietojam cimodus, maskas, neparakstāties ar to pašu pildspalvu, ko lieto klienti, pašas arī distancējamies viena no otras. Citu norādījumu par darbu mums pagaidām nav,” skaidro T.Kulbare.

KĀ TIEK DALĪTAS PĀRTIKAS UN HIGIĒNAS PAKAS NO EIROPAS ATBALSTA FONDA VISTRŪCĪGĀKAJĀM PERSONĀM

• **Kuldīgas novada pagastu un Alsungas novada iedzīvotāji**, kuriem sociālais dienests izdevis izziņu par atbilstību trūcīgo, maznodrošināto statusam vai izziņu krīzes situācijā, tiek lūgti ar sociālo darbinieku iepriekš sazināties par paku saņemšanas laiku.

• **Kuldīdznieki** var doties uz Sarkanā Krusta filiāli Baznīcas ielā 29. Neskaidrību gadījumā lūgums pirms tam sazināties ar Tatjanu Kulbari pa tālr. 29409239; e-pasts: lsk.kuldiga@inbox.lv.

Inguna Spuleniece

Kāda situācija novados?

Kurzemnieks vakar aptaujāja Alsungas, Skrundas un Kuldīgas novada domju priekšsēdes.

ALSUNGAS NOVADĀ Situācija mierīga

Domes priekšsēde Daiga Kalniņa stāsta, ka pašvaldība gatavojas sniegt palīdzību, ja kādam tā būs vajadzīga. „Skolēnu vecākiem ir lūgts aizpildīt anketu par attālināto mācīšanos, lai saprastu, kādi uzlabojumi nepieciešami. Bērnudārzā joprojām esam gatavi atvērt dežurgrupu. Sociālais dienests tur roku uz pulsa. Pēc saistošajiem noteikumiem un Ministru kabineta noteikumiem esam gatavi krīzē nonākušajiem maksāt pabalstus vai izsniegt pārtikas pakas.”

Jolanta Hercenberga

SKRUNDAS NOVADĀ Ierasts jaunajos apstākļos

Darbs rit, kā jau ierasts kopš pagājušās nedēļas, pielāgojoties ārkārtējai situācijai, informē domes priekšsēde Loreta Robežniece. Komunālā saimniecība uzkopj apkārtni, pašvaldības speciālisti iedzīvotājus apkalpo attālināti. Reģistrēta viena bērna dzimšana un viens miršanas gadījums. Saslimšana ar Covid-19 Skrundas novadā nav konstatēta. Vidusskolā un Nīkrāces pamatskolā mācības notiek attālināti, tagad visi skolēni apgādāti ar tehniskajām ierīcēm, ir nodrošināts internets. *Liepziedīnā* vakar bija astoņi bērni, un līdz valdības rīkojumam bērnudārzu slēgt nav plānots. Jaunmuižā un Nīkrācē ir dežūras rotaļu grupas.

Daina Tafelberga

KULDĪGAS NOVADĀ Lai neļautu pulcēties

Domes priekšsēde Inga Bērziņa kā par aktuālāko runā par bērniem, uzņēmējiem un aizliegumu pulcēties.

Kopš piektdienas slēgti un norobežoti rotaļu laukumi, tie tiks slēgti arī pie skolām. Ir savākta informācija par bērniem, kuriem vajadzīgs īpašs atbalsts. Sociālā dienesta redzeslokā jau bijušas 70 ģimenes. Iesniedzumi par palīdzību saņemti no ģimenēm, kurās kopā aug 94 bērni. Piektdien no Izglītības ministrijas saņemtas 132 planšetes, vakar gaidītas vēl. Skolas tās izdalīs ģimenēm bērnu mācībām. Tiks gaidīts valdības lēmums, kā rīkoties ar naudu brīvpusdienām.

„Aktuāls ir noteikums nepulcēties vairāk par diviem cilvēkiem, ja tie nav vienas ģimenes locekļi, un ievērot divu metru attālumus. Pašvaldības policija to pastiprināti kontrolēs. Brīvdienās būs papildu darbinieki, kuri uzraudzīs pastaigu taku un Ventmalu. Mārtiņsalā laipas neliksīm, lai neaicinātu pulcēties,” skaidro I.Bērziņa. Populārajās tūrisma vietās tiks izliktas brīdinājuma zīmes, plakāti – autobusu pieturās, uz afišu stabiem. Iespējams, arī daudzdzīvokļu māju pagalmos. Par noteikumu neievērošanu sods varot būt pat 1000 eiro. Uzņēmēji, kuri ir pašvaldības īpašumus, ar domes lēmumu no īres maksas jau ir atbrīvoti, bet par komunālo maksājumu atlaidi jāraksta iesniegumi pašvaldības uzņēmumiem. „Svarīgi, lai vairākās nozarēs darbība neapstātos, īpaši lauksaimniecībā,” uzsver I.Bērziņa.

Inguna Spuleniece

Cerība: sarežģītajā situācijā būs arī ieguvumi

Kurzemnieks turpina interesēties, kā jaunā koronavīrusa pandēmijas laikā klājas mūsu novadniekiem, kuri dzīvo vai strādā citās valstīs. Šoreiz pārdomās dalās divi bijušie kuldīdznieki: EDMUNDS ĀĶĪTIS, Austrijas Sarkanā Krusta darbinieks Ukrainā, un SIGITA SETKUS, kura desmit gadus nostrādājusi sociālajā aprūpē pensionātā Īrijā.

Pārbaudījums valstu spējai reaģēt

Ukrainā 25. martā valdība izsludinājusi ārkārtējo situāciju līdz 24. aprīlim un 13 apgabalos bija fiksēti 113 saslimšanas gadījumi. No 28. marta apturēta pasažieru kustība pāri robežai.

Edmunds Āķītis ir risku vadības eksperts, un viņa specialitāte ir izvērtēt riskus, kas apdraud vidi. Vēstuli *Kurzemniekam* viņš rakstījis 22. martā no Ukrainas pilsētas Slovjangskas, kas atrodas Doneckas apgabalā ap 100 km no frontes līnijas ar Krievijas okupēto daļu.

„Mana profesionālā darbība aizvien ciešāk saistīta ar Ukrainu – no Karpatiem līdz Donbasam. Strādāju gan individuāli, gan ar kolēģiem projektos, kas saistīti ar vides risku izvērtējumu un vides monitoringa izveidi. Palīdzam Ukrainas Sarkanā Krusta kolēģiem organizēt mācības un izstrādāt šādu sistēmu, rīkot mācības iedzīvotājiem. Tā ir risku atpazīšana, agrīnās brīdināšanas sistēmas, evakuācijas plāna izstrāde un līdzīgi jautājumi, kas var palīdzēt sagatavoties dažādām krīzes situācijām.

Cilvēki Donbasā ir pieredzējuši dažādus apdraudējumus un skatījušies briesmām sejā... Un tagad Covid-19. Situācija valstī pēdējās dienās mainījies pa stundām – man bija plānotas mācības ar dažādu ciemu iedzīvotājiem, bet tās ir atceltas vai pārceltas uz nenoteiktu laiku. Mēģinu savu metodiku pārcelt internetā, bet visiem tas nav pieejams, un tas

Bijušais kuldīdznieks Edmunds Āķītis (no labās) kā Austrijas Sarkanā Krusta darbinieks Ukrainā, Donbasā: „Piecu dienu treniņā kolēģiem mācu, kas ir agrīnā brīdināšana un evakuācija: kā riskus atpazīt un kartēt, ko ar tiem darīt.”

ne vienmēr ir efektīvs līdzeklis. Sabiedrības informētība šādās situācijās ir primāra un vitāli svarīga. Nekomentēšu valsts varas pasākumus, bet tiek darīts daudz un, šķiet, iedarbīgas lietas: ierobežota iespēja pulcēties, pārvietoties starp reģioniem. Ziņās lasu un redzu, ka Kijevā valda tāds pats saimniecības un pārtikas preču izpiršanas bums, kāds nesen bija

Latvijā vai Anglijā. Te, Donbasā, tā nav. Laikam tauta kļuvusi noturīga pret krīzēm.

Pēc informācijas vakuuma novēršanas svarīgi ir stabilizēt ekonomisko situāciju. Ekonomiskais spiediens ir sāpīgs kā valstij, tā mājāsaimniecībām, un cieš visi. Gudra un tālredzīga pārvalde visos līmeņos gūs lielu atbalstu nākamajos politiskajos pasākū-

mos (vēlēšanās) – tad valsts pēc krīzes ātrāk atlabs.

Nevaru spriest par medicīnu un izglītību – man nav nācies ar šiem sektoriem saskarties, bet gan medicīnas pārstāvji kā pirmie reaģētāji un visa veselības sistēma, gan izglītības sistēma ir pakļautas riskam. Ņemot vērā Ukrainas politiskās kaislības, šie sektori jau ir partiju strīdu avots un arī veicina tautas uztraukumu: slimnīcas nav gatavas (tā dzird medijos), mācības notiek attālināti. It kā piespiedu brīvlaiks, tomēr ārpusskolas aktivitātes atceltas. Un noturēt bērņus četrās sienās pavasarī...

Iespējams, palīdzēšu Ukrainas un starptautiskajām Sarkanā Krusta organizācijām arī šī vīrusa kontekstā. Tas atkarīgs no vajadzībām un iespējām, jo ir apgrūtināta pārvietošanās un kontakti, bet ceram sniegt savu atbalstu arī šajā krīzē, pirmām kārtām visievainojamākajām sabiedrības daļām. Ukrainas Sarkanais Krusts un mani kolēģi rīko mācības ne tikai pirmās medicīniskās, bet arī pirmās psiholoģiskās palīdzības sniegšanā, jo panika un bailes var kļūt par iemeslu traģiskām sekām.

Covid-19 ir pārbaudījums valstu spējai reaģēt ārkārtas situācijā, un es ceru, ka labākais iznākums

no šī visa būs operatīvo dienestu, valsts (ne vienmēr lēmējvaras) un tautas satuvināšanās, tas, ka palielinās izpratne par krīzes situācijām un gatavība tām.

Negribu komentēt to neprātu ar tualetes papīru. Man šķiet interesants kas cits – kāpēc Latvijas iedzīvotāji no visas pasaules pēkšņi atgriežas Latvijā? Es nerunāju par ceļotājiem vai pagaidu darba veicējiem. Bet katram jau savs ceļš.

Par situāciju pasaulē secinu, ka līderi mums parādās nekrīzes situācijās, bet Eiropas Savienības reputācija ir iedragāta. Valstis pašas cenšas tikt ar visu galā, un tam būs tālākas sekas: vai nu Eiropas Savienība irs un drups, vai arī kļūs ciešāka un spēcīgāka. Pasaule uz Covid-19 notikumiem sāka reaģēt pārāk vēlu un nebija gatava sliktākajam scenārijam. Tā jau parasti ir – manā ielā un manā sētā nelaime nenotiks, bet nu šī sērga ir gandrīz visās sētās, un ikviens planētas iedzīvotājs izjūt Covid-19 izraisīto haosu.

P.S. Man tikko pateica, ka ārkārtas situācija izsludināta arī mums. Šodien (25. martā) iet beidzamais reiss uz Latviju, uz ko nevaru paspēt. Vissliktākā ir apziņa, ka es esmu šeit, ģimene – Latvijā un nezinu, kad tikšu uz mājām.”

Pārmaiņu laikā daudz iemācāmies

Sigita Setkus ar vīru Remigiju:

„Īrija ir mana sirds zeme, kurā dzīvo draudzīgi cilvēki. Bet esmu kuldīdzniece, un, ja kāds jautā, no kurienes esmu, vienmēr rādu bildes, cik skaista ir mana pilsēta. Vienmēr ieteicu aizlidot uz Latviju, kad tas vēl bija iespējams.”

Agrākā kuldīdzniece Sigita Setkus 12 gadus mīt zaļajā, kalnainajā Īrijā, kurp devusies pēc tam, kad ekonomiskās krīzes laikā Kuldīgā zaudējusi darbu. Pēc desmit darba gadiem pensionātā paņēmusi pārtraukumu, lai uzkrātu enerģiju kaut kam jaunam, taču vīrusa dēļ tagad darba meklējumi jāatliek.

LIEK IZVĒRTĒT

„Dzīve ir pārsteigumu pilna, un notiek tas, ko pat nevarējām iedomāties. Biju domājusi par jauna darba meklējumiem un jaunu kursu apguvi, kad dzirdēju par nopietnu krīzi – slimību, ko izraisa vīruss, pret kuru nav zāļu. Tādas ziņas dzirdēt ir satraucoši un sāpīgi, kad esi tālu no mājām. Viss mainās vienā mirklī, un jāsāk pielāgoties. Visi esam vienā kuģī, un palikusi tikai cerība, ka viss būs labāk.

Pārmaiņu laikā daudz vairāk iemācāmies par sevi un pasauli. Dzīve liek lielajā skrējienā apstāties, izvērtēt pašreizējo mirkli un to, kas ir svarīgākais. Cilvēki

vienmēr pārdzīvojuši grūtus laikus, it īpaši mūsu vectētiņi un omītes. Mūsu paaudze dzīvojuši labos laikos, un šādas pārmaiņas ir prātam neaptveramas.

Laiku izmantoju lietderīgi: eju garās pastaigās, sportoju un meditēju. Ja varu kādam palīdzēt, tad to daru, jo atbalsts vajadzīgs katram. Tas palīdz tik daudz nedomāt par rītdienu un šo vīrusu. Pie draugiem neciemojamies, tikai sazvānāmies. Ja tiekamies, ievērojam distanci, un tas ir nepierasti. Mans vīrs ir lietuvietis, viņš vēl strādā celtniecībā, bet nezinām, cik ilgi. Viņus darbā katru rītu pārbauda, vai nav temperatūras. Man arī uznāk dienas, kad domāju, kā būs, bet neko nevar paredzēt, tāpēc nodomāju: „Dzīvojam šodien.”

Nezinām, kad sanāks aizbraukt uz Latviju pie savējiem, sazvānāmies katru dienu. Kā zinādama, pagājušogad vairākas reizes biju Latvijā un Lietuvā. Šodien (24. martā) ziņās lasu, ka lidmašīnas nelidos līdz jūnijam. Pirms tam draugi Latvijā teica, lai lido-

jam, bet mums te ir mājas – nevarējām visu tā pamest. Jā, atpūta iznākusi ilgāka, nekā domāju, bet nu jau tas ir pavisam citādi.”

IEŅEMT AIZSARDZĪBAS POZĪCIJU

„Īrija cilvēki ir neziņā. Visi veikalī, izņemot pārtikas, bāri, viesnīcas ciet. Ielas tukšākas. Citi strādā no mājām, citiem darba nav, un labi, ka valsts maksā sociālās garantijas, lai var izdzīvot līdz laikam, kamēr viss atjaunojas. Bet tas laiks nav zināms un ir satraucošs. Ir cilvēki, kuri vēl saglabājuši pozitīvismu, lai negaidīto atvaļinājumu izbaudītu ar bērniem, atpūstos no skriešanas, pielāgojoties jaunajiem ierobežojumiem. Tas ir tik nepierasti,” secina Sigita.

Viņa arī vēsta, kā jūtas paziņas. Bijusi kolēģe Tamāra, pensionāta medmāsa, ir apbēdināta, ka nesaņiks vecākus, kuri plānoja atlidot martā. Jaukā kaimiņiene Ilona Čilipāne, pie kuras Sigita mācījies gleznot, viņai stāsta savas izjūtas: „Kamēr vīruss bija tālu,

jutos mierīga, bet, kad izlasīju, ka jau trīs miruši, pārņēma bailes. Covid-19 drīz var klauvēt arī pie manām durvīm. Vienīgā doma – no mājām neiziet. Uz dārzu pat neaizbraucu. Beidzot izcepu rudzu maizi un aizdomājos. Vai tiešām vajag notikt epidēmijai, lai ceptu maizi? Visu jau var nopirkt. Varbūt Dieviņš atsūtījis pārbaudījumu? Cilvēki, atpauzieties! Dzīve iet uz priekšu, bet jūs tik visu atliekat uz vēlāku laiku un skrienat dzīvei pa priekšu. Te nu ir tas *vēlāk!*

Mājās pagājusi nedēļa. Ar meitu braucām uz veikalu iepirkties. Bija liels satraukums, it kā brauktu pie ārsta un viņš man paziņotu briesmīgu diagnozi. Raudāt gribeļās. Veikalā bija maz cilvēku, visi ieturēja distanci, un es nomierinājos. Pie tā būs jāpiederod. Saprotu, ka jāgatavojas karam ar neredzamu ienaidnieku. Esmu apguvusi vingrojumu plaušām. Es ieņemu aizsardzības pozīciju!” Ilona arī glezno, ada, tamborē, šuj un ikvienam novēl būt stipram, atrast jaukus vaļaspriekus.

Īrija stingri ierobežojumi noteikti līdz 12. aprīlim. 27. martā saslimušo skaits – 2121, tostarp 375 veselības aprūpes darbinieki, miruši 22 cilvēki. Ārā no mājās drīkst doties tikai īpašos gadījumos.

Dara tāpēc, ka patīk

Kuldīdznieki Linda un Mārtiņš Purviņi arī šopavasār savās trīs siltumnīcās Pārventā turpina kopt un lolot jau ziedošās atraitnītes, kā arī vasaras puķu stādus, kas katru dienu ņemas spēkā.

No pārdošanas savās tirdzniecības vietās Pilsētas laukumā un tirgū Linda pašlaik izvairās. Puķes tikšot izliktas uz galda pie privātmājas vārtiņiem, lai cilvēki var izvēlēties attālināti. Jautāta, vai nav bail, ka kāds aizies nesamaksājis, Linda smejas, ka pagalmā esot labs trauksmes zvans – suns, kas dūšīgi strādājot un par visu ziņojot saimniekiem.

PĀRŅEM NO VĪRA MAMMAS

„Ar stādiem darbojos astoņus gadus, kaut esmu mācījusies par ēdināšanas speciālisti. Patstāvīgi sāku pagājušajā gadā, bet pirms tam sešus gadus palīdzēju vīramātei. Viņa arī tagad pati audzē puķes, bet dzīvo citur.” Linda izrāda saimniecību. Atraitnītes jau iznestas ārā nojumē, lai norūdās, bet siltumnīcās aug dažādas vasaras puķes. Purviņi darbojoties arī ar ziemcietēm, kas piemērotas kapiem un dārziem, un nedaudz ar tomātiem. Dārza gan nav – siltumnīcās aizņem gandrīz visu teritoriju.

„Dārzu varētu kopt brīvajā laikā, bet tāda mums nav. Šis man ir gan darbs, gan hobijs. Ja nepatīktu, nedarītu. Mācāmies katru gadu. Gan jaunas šķirnes parādās, gan dažādas kaites. Saslimt var visas puķes. Mēs visbiežāk cīnāmies ar parastajām utīm. Tāpēc katru gadu siltumnīcās apstrādājam ar sēru. Rezultāts ir redzams.”

GAUMEI GRŪTI TIKT LĪDZI

„Rudenī stādītas un zieminātas atraitnītes ir izturīgas. Parasti sējam augustā, lai septembrī var stādīt. Tad uz ziedu liekam neapkurināmā siltumnīcā,” atklāj Linda.

Viņa pārliecinājusies, ka pircēju gaume ir ļoti atšķirīga, tāpēc pārsvarā audzējot to, kas patīk pašai: „Atraitnītēm populārākā krāsa ir dzeltenā – koša un saulaina. No vasaras puķēm jaunums ir dažādas nātres, piedāvāsim arī mandevillas – pēc skata līdzīgas spāņu rozei, siltummīles. Bet ir arī šķirnes, ko ņemam katru gadu. No petūnijām ļoti pieprasītas ir lielās, var teikt, gigantiskās – tādas, ka nevar apkārt apķert. Tās jau vīramāte sāka audzēt, un es turpinu. Tā jau runā, ka petūniju mode mazinās, bet pircēji parasti skatās, skatās un paņem petūniju podu. Kas var būt košāks par to!”

Jautāta, kā uztver konkurenci, Linda smejas: „Par to īpaši neuztraucos. Man ir savi klienti, pārējiem – savi. Pietiek visiem. Patiesībā mums viss sākās ar tulpēm, vēlāk bija hiacintes. Audzējām tās, lai ir uz Sieviešu dienu. Arī šopavasār pirka labi. Vīrieši ir malači – džentlmeņi, kas lutina savas sievietes. Tulpes stādām rudenī, noturam aukstumā speciālā temperatūrā, bet izziedinām siltumnīcā.”

Savu kārtu gaida lobēlijas, petūnijas, samtenes, lauvmutītes, lavandas. Visu klāstu nosaukt Linda neņemās.

Pie Purviņu mājas vārtiem Pārventā redzams, ka šeit ziedus mīl. Šie podiņi izlikti jau janvāra beigās.

Siltumnīcās Mārtiņam palīdzējuši celt amatnieki, bet pārsvarā Purviņi cenšas darīt paši.

Ja gaisa temperatūra nenoslīd zem desmit grādiem, rudenī stādītām atraitnītēm nekas nekaiš. Šis Linda iznesusi Mārtiņa paša būvētajā nojumē.

SEZONĀ BEZ BRĪVDIENĀM

„Kad sākas sezona, strādājam bez brīvdienām no rīta līdz vakaram. Sākot ar februāri, kurinām siltumnīcās, tad nāk jaunstādi, jāsej, jāpiķē. Jau tagad mana diena sākas septiņos no rīta un beidzas deviņos, kad izeju istabā. Vēlāk sākam pussešos un beidzam vienpadsmitos. Un bez brīvdienām un vasaras atvaļinājuma. Tā ir mūsu darba specifika – atpūšamies rudenī un ziemā. Kādreiz šajos gadalaikos braucām pastrādāt ārzemēs, tagad mēģinām stabilizēties šeit. Darbiniekus neņemam – mēģinām visu izdarīt abi ar vīru, jo citam iemācīt ir grūti,” teic Linda.

Ārkārtējā situācija Purviņu siltumnīcu piedāvājumu nav ietekmējusi: „Mēslojumu pērkam jau rudenī, jaunstādus – Rīgā, arī vietējā veikalā *SilJa*. Tur tie tiek vesti no ārzemēm. Laimīgā kārtā šopavasār viss jau atvests un sapirkts, un no tā mūsu darbība necietīs. Jāskatās tikai, kas būs ar pirktpēju.”

„Katru puķi vajag laistīt, mēslojot un pačubināt. Citi grib to podu nopirkt, nolikt un tikai priecāties. Tā nesanāks – tad jāpērķ plastmasas puķes.”

Atbild Linda Purviņa

? Šopavasār nopirku ļoti skaistu atraitnīšu sēklas. Vai nav par vēlu tās sēt? Var sēt arī tagad. Izaugs un ziedēs, bet vēlāk.

? Pelargonijas pārziemoja labi – lapas bija kuplas, parādījās pirmie pumpuri, bet pēkšņi, nemainot ne siltumu, ne laistīšanu, augi nokalta. Kāpēc tā?

Daudzi baidās puķi apgriezt, jo tas pelargonijai var nepatikt. Iespējams, vajadzēja pārstādīt. Ja saknēm vairs nav vietas, tā nevar augt. Varbūt vaina ir kūdrā – tā sablīvējusies. Pārstādīt vajadzētu katru gadu. Ja pods ir pietiekami liels, var pārstādīt tajā pašā, tikai mainot kūdras un atbrīvojot sakni.

? Vai var pārziemināt petūnijas?

Mūsu apstākļos to nevarēs. Petūnijām vajag siltumu un gaismu. Es arī mēģināju – nesanāca. Ja petūnijai ir sēklu bumbuli, var mēģināt tos noņemt.

? Ar ko labāk mēslojot podu puķes?

Mēs visu gadu izmantojam *Kristalonu* – pārsvarā zaļo un rozā. Esmu pat orhidejas mēslojusi, un tām patīk.

? Ziemā sadāvinātas prīmulas un hiacintes. Ko ar tām tagad darīt?

Pa dienu iznesiet ārā, parūdiet! Līdzko tās neģībst, var izstādīt dobē vai kastē. Galvenais – nākamajā gadā pārstādīt, jo prīmulas ātri pieaudzē podu. Arī hiacintes var stādīt. Esmu to darījusi gan pavasarī, gan rudenī – aug labi.

Linda Purviņa: „Audzēt puķes nebūt nav viegls darbs. Ir tādi cilvēki, kuri brīnās, ka stādi tik dārgi. Tad pasaku, cik ieguldām, lai līdz tam skaistumam nonāktu.”

Pašam sava sapņu fabrika

✎ Agrita Blumberga, "Talsu Vēstis"

“Kamēr esmu jauns un man ir enerģija, gribu izmantot visas iespējas un būt sevis labākā versija,” viesojoties dzimtajā pilsētā Talsos, skaidroja multimākslinieks Kaspars Blūms-Blūmanis jeb Kašers. Plašāku atpazīstamību viņš ir ieguvis, piedaloties LNT talantu šovā, kur skatītājus pārsteidza ar drosmīgo stilu un paša darinātajiem tērpiem. Šobrīd mākslinieks vada “Kašera sapņu fabriku”, rīko pasākumus un piedalās dažādos televīzijas projektos.

Bērnību un skolas gadus Kašers atminas kā vienu no smagākajiem posmiem savā dzīvē. Saskarsmē ar vienaudžiem lielu lomu nospēlēja gan liekais svars, gan mākslinieka neparastais ģērbšanās veids. “Tā kā biju apaļš, mani saukāja par *resno cūku, pūpēdi* un tā tālāk, līdz ar to bērnības atmiņas nav no tām labākajām. Skolā biju ļoti kluss – mani apcēla stila dēļ. No mājām vienmēr izgāju kā paraugskolnieks, bet iepriekšējā vakarā bēniņos biju salicis komplektiņu. Biju *metālists* un neatkarīgi no gadalaika staigāju isos šortos, garās zeķēs un ar lielāko ķēdi, kādu Talsos varēja nopirkt. Skolā mani, protams, nesaprata. Izgāju cauri ļoti trakam periodam, bet vienmēr paliku uzticīgs savam stilam. Jau toreiz sapratu, ka stils ir mana veiksmes atslēga, kurā iespējams rast patvērumu.”

ATBILDES VIENMĒR JĀATROD IEKŠĒJI

“Tā kā mani saistīja daudz dažādu lietu, nevarēju saprast, kas ir tas, ar ko vēlos saistīt savu dzīvi un pelnīt naudu. Vecāki teica, ka man padodas menedžments, jāmacās par menedžeri. Izvēlējos pēc iespējas bohēmiskāku skolu un devos uz to. Gāju ar domu, ka būšu biznesmenis, menedžeris, bet, ejot augšā pa Latvijas Kultūras koledžas kāpnēm, ieraudzīju zaļu tāfeli ar uzrakstu – “Pirmo reizi Latvijā mūzikas menedžments!”. Izdarīju izvēli, balstoties uz savām izjūtām. Ir svarīgi ieklausīties skolotājos un ģimenes locekļos, bet atbildes vienmēr jāatrod iekšēji. Studiju gados organizēju pasākumus, biju kluba “Cetri balti krekli” menedžeris, grupas “Gain fast” asistents, dalīju šokolādes batoniņus pasaules čempionātā hokejā un iesaistījos visur, kur vien iespējams. Nevienam man par to nemaksāja, bet man bija svarīgi iegūt praksi. Pēc trim gadiem sāku saprast: šis – hobijam, šis – man patīk, bet varbūt ne šajā dzīvē, un šis ir tas, ar ko vēlos pelnīt naudu.”

Pēc tam, kad mākslinieks divus gadus bija nostrādājis ar grupu “Gain fast”, viņš nonāca pie lēmuma, ka dzīvē kaut kas jāmaina. “Sāku savu CV sūtīt uz vietām, kas man likās neaizsniedzamas. Vienā dienā man zvanīja no Valsts ieņēmumu dienesta: “Sveicināti, Kaspar, esam saņēmuši jūsu CV! Diemžēl jūsu kvalifikācija neatbilst normām, bet jūsu CV ir ārkārtīgi interesants, mēs vēlētos jūs aicināt uz darba pārrunām.” Aizgāju uz pārrunām, un priekšā sēdēja vēl apmēram 30 virieši. Domāju – ko es te vispār meklēju? Nolēmu – ja mani nepasauks nākamā, celšos un iešu prom. Kā jau tas dzīvē notiek, durvis atvērs un tika nosaukts mans vārds. Telpā tādā kā hierarhijā sēdēja septiņi cilvēki, un boss, šķīstot manu CV, izmeta: “Tam puisim vajadzētu doties uz Parīzi vai Ņujorku. Tu vispār zini, kas ir Valsts ieņēmumu dienests?” Teicu: “Jā, zinu, jums noskaitīt arī piecādes misijas mērķus?” Iepriekšēja

“Esmu cilvēks, kurš gandrīz vienmēr saka “jā”, jo vārdiņš “jā” aizved pie jauniem cilvēkiem un jaunām iespējām,” atzina multimākslinieks Kašers.

EDGARA LĀČA FOTO

vakarā iegāju Valsts ieņēmumu dienesta mājaslapā un iemācījos visas definīcijas. Tas uz viņiem atstāja spēcīgu iespaidu, un pēc trim atlases kārtām dabūju šo darbu. Nostrādāju personālvadības daļās deviņus mēnešus. Birojā redzēja, ka es aktīvi darbojos, un arī priekšniece sāka man uzticēt savus pienākumus. Tas bija foršs atspēriena punkts, jo visas manas idejas tika realizētas, bet pēc deviņiem mēnešiem sapratu, ka vēlos savu dzīvi saistīt ar ko dvēseliskāku.”

“MANS LIELĀKAIS SĀNCENSIS ESMU ES PATS”

Nozīmīga Kašera dzīvē bija dalība brīvprātīgā darba projektā “Child Aid”, kura laikā mākslinieks pusgadu nodzīvoja Zambijas džungļos. Šī pieredze izmainīja viņa uztveri un iemācīja uz lietām paskatīties no cita skatpunkta. “Katra dienu ar rītiņi apbraukāju teritoriju un meklēju vietas, kur trūkst ūdens, lai varētu veikt dziļurbumus. Tas, ar ko es lepojos visvairāk, ir sākumskolas uzcelšana. Pateicoties saziņotajiem 150 latiem, kas tur ir milzīga nauda, nelielā Āfrikas ciematīnā uzcelām skolu. Pēc tam apmācījām skolotājus, gājām pie vecākiem un centāmies viņus pārliecināt par izglītības nozīmi.”

Pēc atgriešanās dzimtenē mākslinieks sāka strādāt par didžeju, pasākumu vadītāju

un vēl pirms sava uzņēmuma atvēršanas izmēģināja spēkus LNT talantu šovā “O kartes skatuve”. Neskatoties uz to, ka pēc šova beigām nācās tikt galā ar negatīvajiem komentāriem, atpazīstamību un depresiju, kas tai sekoja, Kašers atzīst, ka šī pieredze pavēra daudz jaunu iespēju. “Esmu cilvēks, kurš gandrīz vienmēr saka “jā”, jo vārdiņš “jā” aizved pie jauniem cilvēkiem un jaunām iespējām. Līdz 6. klasei man vienmēr bija kauns, biju nedrošs, uztraucos, ko citi par mani padomās, bet vienmēr ar saviem kompleksiem un iekšējo nedrošību esmu cīnījies. Esmu tam visam izgājis cauri. Jo vairāk tu izkāp no komforta zonas un ieliec sevi nezināmos, *neforšos* apstākļos, jo vairāk tu mācies. Dažreiz perfekcionisms mani kaitina, bet cenšos darīt lietas ar pilnu atdevi – vai nu pilnībā, vai nemaz, vai nu balts, vai melns. Mans lielākais sāncensis esmu es pats. Tie, kuri mani nepazīst, redz Kašeru, bet Kašers un Kaspars ir divi pilnīgi dažādi cilvēki. Kaspars ir diktatorisks, kluss, piezemēts, valkā klasiskas, melnas drēbes un zina, ko grib no dzīves, bet Kašers ir pilnīgi pretējs.”

VISPIRMS JĀIZKĀPJ NO GULTAS!

“No malas mana ikdiena izskatās ļoti haotiska, bet man prātā viss ir sakārtots pa

plauktiņiem. Principā strādāju nepārtraukti, jo, lai realizētu idejas, pie tām ir jāstrādā. Kamēr esmu jauns un man ir enerģija, gribu izmantot visas iespējas un būt sevis labākā versija. Parasti es cilvēkiem liekos pozitīvs, labsirdīgs un smaidīgs, bet tā ir tikai viena puse. Mana ģimene zina, ka varu būt arī ļoti skarbs. Ne vienmēr izdodas būt tādām, kāds vēlos būt. Reizi mēnesī *iekāpju* treniņbiksēs, paņemu čipsu bļodu, trekņos spārniņus un ļauju sev būt nekādam, bet tā ir tikai viena diena mēnesī. Viss sākas ar to, kā tu izkāp no gultas. Tajā mirklī cenšos uzvilkt labākās drēbes un dzīvot dzīvi ar vērienu. Mirklī, kad tu no dienas paņem 100 procentus un kā no citrona izspied visu sulu, cilvēki atveras, un viss saslēdzas.”

Par grūtāko savā ikdienā Kašers sauc sadarbību ar dažādiem cilvēkiem. Šobrīd mākslinieks ir izvirzījis mērķi pulcēt ap sevi cilvēkus, kuri viņu iedvesmo, ir galvastesu pārāki un no kuriem viņš var mācīties. “Mana galvenā prioritāte ir dzīvot saskaņā pašam ar sevi un darīt lietas, kas mani iedvesmo un kas iedvesmo citus cilvēkus. Man gribas īstenot to, kāpēc esmu piedzimis, 80 gadus atskatīties uz piedzīvoto un teikt – esmu nodzīvojis *foršu*, superīgu dzīvi, un esmu lepns par to!” izjūtās dalījās multimākslinieks.■

Asinīm parakstīta vienošanās

Lieta Rimkus, "Kurzemes Vārds"

Latvijas Universitātes Literatūras, folkloras un mākslas institūta pētnieks Sandis Laime raganu fenomenu pēta jau daudzus gadus. Par šo tēmu rakstījis disertācijas darbu, pat izdevis grāmatu "Raganu priekšstati Latvijā. Nakts raganas". To, ka S. Laime ir pieredzējis referents, var pamanīt uzreiz. Viņš uzstāties Baltijas valstīs, arī Somijā, Krievijā, Baltkrievijā, Polijā, Vācijā, Norvēģijā, Lielbritānijā, Grieķijā, Indijā un nu arī Liepājā.

CIEMA UN NAKTS RAGANAS

Vārds "ragana" mūsdienu latviešu un lietuviešu valodā nozīmē – sieviete ar pārdabiskām spējām, kas prot burt. Valodnieku pētījumos atrodami trīs viedokļi par šī vārda sākotnējo nozīmi: ragana kā pareģe; ragana kā ragaina mitoloģiska būtne un ragana jeb rēgs. 16. un 17. gadsimta juridiskie dokumenti un 17. un 18. gadsimta vārdnīcas rāda, ka Latvijā tolaik par raganām un ragēm sauktas sievietes, kas, no vienas puses, nodarbojušās ar tautas medicīnu, no otras puses, veikušas darbības, kurās spilgti izpaužas *maleficium*, tas ir, slēgušas līgumu ar velnu, lidojušas uz sabatiem, ar buršanu kaitējušas cilvēkiem un lopiem. Tas liecina, ka ciema raganas jēdziens 16. gadsimta otrajā pusē Latvijā pilnībā jau bija izveidojies, daļēji integrējot tajā arī vietējās tradīcijas. Ciema raganu priekšstatu sistēmā tāpat tika iekļautas nakts raganas, pieņemot arī to nosaukumu. Latvijas ziemeļaustrumos nakts raganu tradīcija saglabājas līdz pat 20. gs. sākumam. Ap šo laiku raganu tradīcijas reliktā teritorija aizņēma visu Valmieras rajonu, tam piegulošā Valkas rajona ziemeļrietumu daļu, Alūksnes rajonu un Balvu rajona austrumu daļu. Tradīcijas saglabāšanos šeit veicināja divi galvenie faktori. Pirmkārt, Alūksnes rajonā, saplūstot nakts un ciema raganu priekšstatu sistēmām, raganas tika nevis humanizētas, bet gan, iekļaujoties kristīgās demonoloģijas paradīgma, padarītas par cilvēku kalponēm, kuru galvenais uzdevums ir zagāt svešu pienu un piegādāt to saimniecēm. Tā kā pašas raganas šajā gadījumā netika humanizētas un kā cilvēkiem kalpojoši gari saglabāja daudzas nakts raganām raksturīgās iezīmes, tas ļāva saglabāties arī nepārveidotiem priekšstatiem par "neatkarīgajām", cilvēkiem nekalpojošām nakts raganām. Otrkārt, raganu tradīcijas saglabāšanos Valkas un Valmieras rajonā veicināja tas, ka šajā teritorijā ciema raganu institūcijā tika integrēti ar spīganām saistītie senākie priekšstati. Pirms nakts raganu tradīcijas iekļaušanās ciema raganu priekšstatu sistēmā šī teritorija, iespējams, aptvērusi austrumbaltu (latgaļu, sēļu, zemgaļu) apdzīvotās teritorijas, bet nav bijusi pazīstama Baltijas somiem – lībiešiem, kā arī rietumbaltiem – kuršiem.

Visai raganu tradīcijai raksturīgās pazīmes ir tipiski antropomorfs veidols – gari, izlaisti, lielākoties gaiši mati. Gan austrumu, gan rietumu areālā raganas parasti parādās pa divām vai trim uzreiz, nereti arī lielākos pulkos. To parastais parādīšanās laiks ir diennakts tumšā puse, retāk – pusdienlaiks. Par raganu mitoloģiskajiem pretiniekiem visā tradīcijas reliktā teritorijā tiek uzskatīti vilki.

Tipiskākā raganu nodarbe tradīcijas rietumu areālā ir velšanās, savukārt pret cilvēkiem vērstās darbības – vadāšana, retāk žņaugšana un nogalināšana. Tāpat raganām raksturīga piena zagšana, šūpošanās un sedēšana koku zaros, arī matu ķemmēšana. Raksturīgākā pret cilvēkiem vērstā darbība šajā teritorijā ir nokutināšana. Austrumu areālā raganām ir izteiktāka emocionālā ekspresija – tās smejas, kliedz un raud. Viens no aizsarglīdzekļiem pret raganām, kas pazis-

Fransisko Goija "Raganu sabats", 1798. gads.

Velns nes raganu uz Elli (Olaus Magnus, *Historia de gentibus septentrionalibus*, 1555), attēls no R. E. Gailijas "Raganu & burvju mākslas enciklopēdija".

tams tikai austrumu areālā, ir to atvairīšana ar bikšu garceniņu, atklājot kailumu.

UZ SABATU JĀJ ĀŽA MUGURĀ

Raganu sapulces jeb sabati latviešu materiālos nereti saukti par raganu dzirēm, raganu balli, vēl biežāk par velnu dzirēm, velnu kāzām. Tiek uzskatīts, ka sabata laikā velni svin netīro dvēseļu uzņemšanu savā pulkā. Tās pieder pašnāvniekiem un citās nelabās nāvēs mirušajiem. Pirmais publiskais darbs, kurā stāstīts par sabatiem, ir Henrija Čārlza Leas 1888. gadā sarakstītā "Inkvīzīcijas vēsture". Dzirņu koncepts kā tāds tiek definēts jau 15. gadsimtā. 1608. gadā Frančesko Maria Guazo darbā "Compendium Maleficatum"

īsi apraksta, kā šīs raganu sapulces notiek dzīvē. Viņš raksta, ka tie, kas sapulcēs piedalās, ierodas jāsus uz āžiem. Tikšanās laikā dalībnieki spēlēja ar dažādiem kristietības elementiem, šajā gadījumā – krustu. Viņi no velna puses tiek pārkristīti. Interesanti, ka pēc pārkristīšanas tiek bučots velna dibens, vēlāk viņi dejo ar muguru pret muguru. Daudzas lietas notiek ačgārnī. Sapulces tiek rīkotas vismaz reizi gadā konkrētā dienā, kas saistīta ar kādu īpašu datumu. Kristīgā demonoloģija raganošanu diabolizē, un bez velna visas šīs darbības nav iedomājamas. Tiek uzskatīts, ka, kļūstot par raganām, burvjiem un ragaņiem, sievietes un vīriši slēdz asinīm parakstītu līgumu ar velnu, un

viņu pienākums ir piedalīties šādās sanāksmēs. Pirmkārt, tajās līguma slēdžēji apgūst, kā darīt ļaunu, kā kaitēt cilvēkiem un lopiem, bet vēlāk lustējas, dejo, dzied, dzer, ēd, pipē un kopojas ar velniem. Tas ir viens no iemesliem, kāpēc raganu prāvu protokolos raganas tiek sauktas par maucām. Senākās vārdnīcās termina "ragana" skaidrojums latviešu valodā ir – lidojoša palaistuve. Tas apliecina, ka sabatos notikušas plašas perversijas.

Raganu sabatu izcelsmi skaidrojot, vēsturnieki mēģinājuši saprast, vai ideja radusies tukšā vietā, vai arī meklējami senāki aizmetņi Eiropas tautu tradīcijās. Viens no tiem saistīts ar indoeiropiešu šamanismu un transa rituāliem, proti, cilvēkam noguļoties zemē, viņa dvēsele aizlido uz sabatu. Tātad – dvēseļu ceļojums.

Otrs iespējams skaidrojums ir ar sievietes kārtas garu procesijām jeb svinībām. Tajā laikā pastāvēja ticība fejām un laumiņām, kas savācas baros un svin kopā sanākšanu, kurā dominē zelta trauki, dažādas greznumlietas, kas tiek pieminētas arī raganu prāvu materiālos. Šajās ballēs reizēm nokļūst arī privilēģētie cilvēki, un tas ir viens no raganu sabatu izziņas avotiem. Trešais – līdzīga veidā satikušies mirušo cilvēku gari, kuri kļūst apkārt un svin dzīres. Raganu prāvu protokolos minēts, ka pēc ilgstošas spīdzināšanas cilvēki atzinuši, ka sabatos notiek ēšana, dzeršana, reizēm pieminēta mācīšanās, kopošanās ar velniem, bet folklorā šīs tēmas reducētas uz ēšanu, dzeršanu un dejošanu.

PULCĒJAS ZILAJĀ KALNĀ

Raganu prāvu protokolos reizēm fiksētas liecības par sabatu norises vietām Latvijā. S. Laime stāsta, ka divās prāvās minēts, ka raganu sabati notikuši Zilajā kalnā. Zilokalnu pie Valmieras zina teju visi, bet Latvijā ir kādas 10 vietas ar šādu nosaukumu. Ņemot vērā, ka tā ir zviedru laika Vidzeme un zviedru folklorā Zilais kalns ir ļoti stabila sabatu vieta, uz kuriem lido zviedru raganas, tas šķiet pieņemami. Arī Igaunijā ap 1609. gadu piesaukta lidošana uz zviedru Zilo kalnu, un tas parāda, ka demonoloģiski motīvi nāk no Zviedrijas.

Tie, kas literatūrā stāsta par sabatiem, nerunā par tiem kā par personīgo pieredzi. Tas šo motīvu tradīciju atšķir no tiesu protokolom, jo tajos tiek stāstīta personīgā pieredze. Jāņem vērā spīdzināšanas motīvs, kad cilvēki atzīstas. Uz raganu sabatiem var skatīties no četriem aspektiem: pirmkārt, varam uztvert to kā patiesību, otrkārt, domāt, ka šī pieredze ir reāla, bet nenotiek miesiski, drīzāk piedaloties cilvēka garam. Treškārt, parādās tikai folkloriski – ir velna uzlikta ilūzija un viss stāstītais ir iedomāts. Ceturtais ir racionālais viedoklis, kas pilnībā noliedz raganu sabatu eksistenci, noliedz, ka tā ir patiesība, pieļaujot to kā sapni. Tas raksturīgs apgaismības laikam, kad bija juristi. Apgaismības laikā lēnām sākas atteikšanās no raganu prāvām institucionalizētā līmenī.

Ar laiku sadedzināšanu uz sārta kā soda veidu sāk aizstāt ar ko "humānāku" – pēršanu, izraidīšanu, kauna zīmes iedzudināšanu vai baznīcas sodu. Jelgavā līdz pat 19. gadsimtam bija kauna stabs, 17. gs. zemniekiem par bēgšanu nocirta kāju, bet nepatīcas liecības devējiem nocirta roku. Soda izpildes vieta bija Jelgavas tirgus laukumā (mūsdienās Hercoga Jekaba laukums) un Romas patversmes vietā – Kārtavas (karātavu) kalnā, kura mūsdienās vairs nav. Raganu prāvas varēja notikt gan pilsētās, gan muižās. Latvijā senākā zināmā raganu prāva notika 1531. gadā. Dedzināšana beidzās līdz ar apgaismību, tātad 18. gs. sākumā. Dažas prāvas gan turpinājās. No 120 prāvām ziņas par raganu sabatiem parādās aptuveni desmit prāvu protokolos. ■

“Pārguris, pusmiegā – tā to savu tehniku atklāju un izstrādāju”

Leva Vilmane, “Saldus Zeme”

“Vizuālās mākslas darbam jābūt reāla, nevis abstrakta pasaule, taču ne visiem pietiek pacietības realitātē ieraudzīt kaut ko jaunu. Es meklēju un atradu, un daudzus gadus man bija interesanti,” priecājas grafīkis Valdis Gūtmanis no Saldus.

Mākslas amatieris savu radošo mūžu papildījis paša izdomātā un profesionāļu apbrīnotā tehnikā. Viņš zīmējumu rada no siksikām neregulārām formām un drebelīgām līnijām. Pa gabalu darbs izskatās gandrīz kā fotogrāfija. No maza attāluma šķiet, ka zīmējums punktots, tāpēc V. Gūtmaņa darbus klasificē par puantilisma paraugiem.

– Pastāstiet par saviem darbiem!

– Manā kolekcijā ir 96 zīmējumi, tā ir pabeigta, jo vairs nezīmēju. 55 gleznas ir paša pārzīmētas kopijas maniem darbiem, jo oriģināli pieder citiem cilvēkiem. 2008. gadā uzzīmēju pēdējo darbu “Naktsvijole”. Skatītāji teikuši: naktsvijoles zīmējums rada ilūziju, ka smaržo. Kādā zīmējumā esmu atklājis savus dzīvesprieka avotus – spalvu, Bībeli, akvareļa pudelīti un ziedu, kuru 1996. gadā saņēmu, atklājot personālizstādi Rūdolfa Blaumaņa un Jaņa Rozentāla muzejā Rīgā.

Vairs negleznoju, jo nav veselības. Neeju uz Jaņa Rozentāla Saldus mākslinieku grupu. Tajā darbojos no 1982. līdz 2011. gadam. Reķinu, ka bijušas ap 50 personālizstāžu. Šī gada februāra sākumā savus zīmējumus aizvedu uz bērniības zemi Vērgalē, martā tie apskatāmi Kazdangā. Drīz kolekcija atgriezīsies mājās.

Katra glezna *nocenota* par 600 eiro. Iestādēm tik liela nauda būtu, taču tās grib mākslinieku ar zināmu vārdu. Mans ir tikai “Valdis Gūtmanis” zīmējuma otrā pusē. Vienkāršam cilvēkam ļoti patīk mani zīmējumi, taču nav naudas, lai nopirktu. Priecājos, ka laika gaitā savas gleznas neesmu izdāļājis pa labi un pa kreisi, jo tad nebūtu, ko tagad parādīt. Vienmēr esmu apzinājies savu zīmējumu vērtību kaut vai tāpēc, ka katrā ieguldīju vismaz divus mēnešus.

– Vai tiešām jau 12 gadus izturat bez zīmēšanas?

– Grūti gadi... Ja vien būtu redze, darītu vēl daudz. Man vienmēr patīcis staigāt pa lauku, taču tagad tā sāp kājas, ka aizeju tikai līdz laikam. Sēžu viens tumšā istabīnā, ik pa laikam uznāk iedvesma, taču tā ātri izgaist.

2010. gadā, mājās dzīvodams, joka pēc iesāku datorā veidot grāmatu par savu dzīvi un zīmējumiem. 2016. gadā saņēmu [Saldus novada pašvaldības] Jaņa Rozentāla prēmiju. Atceros, ka toreiz bija grūtības pretendentu izstādei sameklēt gleznas, jo kopš 2013. gada lielākā daļa gleznu ceļoja pa visu Lejaskurzemi. Prēmijas piešķiršanas komisijā diezgan strīdējās, kurš no mums sešiem pelnījis kļūt par laureātu un saņemt 750 eiro.

– Kā jūtaties, kad par jums strīdas?

– Mierīgi. Esmu amatieris, bez *stipriem papīriem*, tāpēc – par ko gan strīdēties?... Nekad neesmu mēģinājis cīnīties par savu vietu, tāpēc arī netiku Mākslinieku savienībā. Toreiz drīkstēja uzņemt bez speciālas izglītības, taču vajadzēja profesionālu mākslinieku, kurš iesaka.

– Kas būtu bijis citādāk?

– Man būtu patīcis savus darbus parādīt plašākai sabiedrībai. Es neesmu kā aktieris, kurš spēlē tikai savam priekam un ir vienaldzīgs, ka zāle tukša. Vēlos, lai cilvēkiem patīk, kā rādu Dieva radītu pasauli. Uzskatu,

IEVAS VILMANES FOTO

Grafīkis Valdis Gūtmanis pagājušajā vasarā svinēja 75. jubileju. Svētku personālizstāde bija sarīkota Vērgalē, jo tur pavadīti skaisti bērniības gadi. Viņa pirmā otiņa bija spuraini sakošļāts sērkokciņš.

ka glezna atspoguļo realitāti. Ja māksliniekam sanācis citādāk, tad viņš radijis sienas dekoru.

No vecmeistaru gleznām iemācījos, ka zīmējums ir vīrieša “būtne”, bet krāsa – sieviešu. Ja krāsa dominē pār zīmējumu, tad ir tāpat kā ģimenē, kurā vīrs zem sievas tupeles. Tagad to pieļauj daudzi mākslinieki, viņiem zīmējums nav no svara.

Par mākslu domāju vienkārši, un man patīk, ja tāds ir arī skatītājs. Cik brīnišķīgi lauku ļaudis bija atnākuši uz izstādes atklāšanu Vērgalē! Uzdeva saturīgus, bet vienkāršus jautājumus. Nekad neesmu bijis runātājs, taču todien ar mani kaut kas notika un norunāju visu kā no grāmatas. Reiz man bija sarīkota personālizstāde galerijā “Mākslas dārzs” Rīgā. Galerija atradās lielveikalā. Ja kaut viens rīdzinieks būtu atnācis! Visi bija aizņemti ar iepirkšanos. Toties ar lauku cilvēkiem veidojas vienkāršas, bet patiesas sarunas par mākslu.

– Ko par jūsu autortehniku saka profesionāļi?

– Viņiem patīk. Nevienam gan nav gribējis to iemācīties, turklāt šaubos, vai cits varētu iemācīties manu uztveri, iet manu radošo ceļu. Un – vai to maz vajag? Katram jāmeklē kaut kas savs.

Kad esmu paņēmis rokā spalvu un akvareļa krāsas, galvā ir skaidrs, kādam jābūt rezultātam. Sāku no viena stūra, toņus jaucu zīmējot. Lai iegūtu dimensijas, krāsu klāju vairākos slāņos. Spalva visu laiku jāasina, jo papīrs ļoti nodeldē tēraudu. Katram darbam vajadzīgas vismaz divas spalvas.

– Kāpēc radījāt savu tehniku?

– Neatceros, tieši kā tas notika, taču bija sajūta, ka kāds mani vada. Manu patīku zīmēt ievēroja mākslas skolotājs Liepājas astoņgadīgajā skolā. Viņš bija profesionālis, strādāja ar eļļas krāsām. Labprāt mani ņēma līdzī plēnēs. Pirmo diplomu

nopelnīju 15 gadu vecumā – par labāko skolēna darbu Liepājas rajonā. Skolotājs aicināja iestāties Mākslas akadēmijā, taču mūsu ģimenei nebija naudas studijām. Māksla palika brīvajam laikam. Zīmēju pēc darba pārguris, pusmiegā – tā to savu tehniku atklāju un izstrādāju. Zīmēju katru dienu, lai nezaudētu iemaņas. Esmu kreilis; kad roka nogura, zīmēju ar labo.

“Liepājas metalurģis”, flīžu un šifera cehi Brocēnos... – katra darbavieta diezgan paņēmusi no manas veselības. Veidoju sienas avīzes, apsvēikumus. Saņoju par mākslinieka noformētāja darbu, taču nebija izglītības. Vislabāk klājās pēdējā darbavietā, kur biju ceļa zīmju restaurators. Kolektīvam patika mani darbi, tāpēc katrā kabinetā bija pa gleznu. Priekšnieks ļāva izmantot darba transportu, būt dabā un iedvesmoties.

Mamma vienmēr bijusi mans sargeņģelis, viņa stāvēja klāt katrreiz, kad dzīve sīta un lauza. Viņa mudināja iesaistīties Saldus mākslinieku grupā pēc tam, kad flīžu ceha darbinieku vaļasprieku izstādē ieguvu pirmo vietu.

– Viss ģeniālais esot gaužām vienkāršs.

– Tāpēc man patīk Jaņa Jaunsudrabiņa gleznas. Iespaidojos arī no Jaņa Rozentāla. Viens puika reiz man jautāja, vai esmu saņēmis Triju Zvaigžņu ordeni par tik sarežģītiem zīmējumiem. Pasmaidīju, ka par bildēm vien ordeni nepiešķir.

V. Gūtmani par ilggadēju un augstvērtīgu ieguldījumu vizuālajā mākslā cildinājusī gan Saldus novada pašvaldība, gan Nacionālais kultūras centrs. Viņš mani rosina nekavēties savas grāmatas nodaļā, kur uzskaitījis piešķirtos diplomus. Viņaprāt, daudz pievilcīgāka ir nodaļa ar zīmējumu reprodukcijām. Ne tāpēc, ka izcili uzzīmēts, bet tāpēc, ka tajos tvēris dabas pasakaino valdzinājumu. ■

VALDA GŪTMAŅA ZĪMĒJUMI TAPUŠI, KLĀJOT KĀRTU KĀRTĀM AKVAREĻĀ KRĀSU AR SMAILU SPALVU.

“Liepāja”.

“Saulstari mežā”.

“Pavasara noskaņa”.

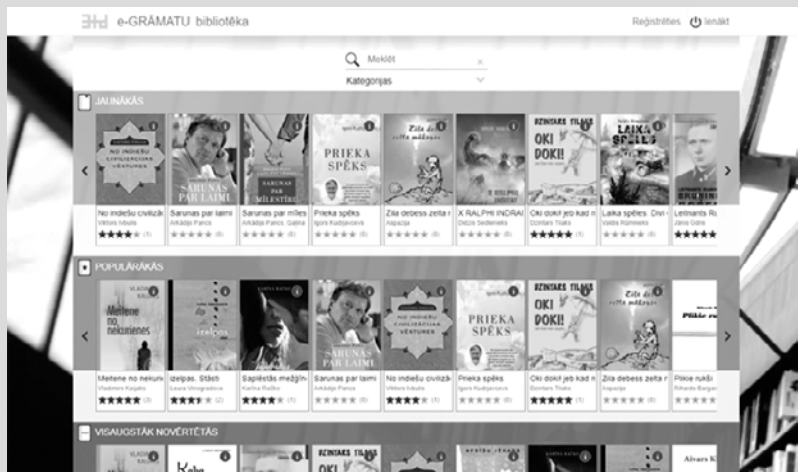
“Dzimtene”.

PALIEC MĀJĀS UN BAUDI KULTŪRU!

Lasi!

◊ **Latvijas Nacionālās bibliotēkas** digitālajā bibliotēkā pieejamas 12 kolekcijas, kā arī studiju un pētniecības nolūkos iespējams piekļūt vairāk nekā 20 pilntekstu ārvalstu abonētajām datu bāzēm, Nacionālajai enciklopēdijai, lekciju, diskusiju, konferenču, lasījumu un citu veidu audio un video saturam LNB sociālajos tīklos.

◊ Plašu un daudzveidīgu tulcotās un oriģinālliteratūras klāstu latviešu valodā savā interneta vietnē piedāvā **3td e-GRĀMATU bibliotēka**, kur šobrīd pieejami izdevniecību "Zvaigzne ABC", "Apgāds Mansards" un fantāzijas, fantastikas un šausmu literatūras apgāda "Prometejs" izdotie literārie darbi. Lai kļūtu par 3td e-GRĀMATU bibliotēkas lasītāju, ir jābūt kādas Latvijas pašvaldību publiskās bibliotēkas lietotājam. Tiem, kuri nav paspējuši par tādiem kļūt līdz šim, ārkārtas situācijas laikā daudzas bibliotēkas piedāvā reģistrēties un kļūt par lietotājiem attālināti.

Skaties!

◊ **Nacionālais Kino centrs** piedāvā vairāk nekā 200 filmu vietnē www.filmas.lv.

◊ **"Deep Sea Studio"** savā [vimeo.com](https://www.vimeo.com) kontā piedāvā noskatīties režisora Matīsa Kažas filmas "Vienu biļeti, lūdzu!", "Meierholda lidojums" un LTV žurnālista Gunta Bojāra ar "Lielo Kristapu" godalgoto debijas filmu "Virietis un dālijas".

◊ **Latvijas Nacionālā opera un balets** aicina uz "Piekdienas un sestdienas vakaru Operā" LMT viedtelevizijā, lietotnē "LMT Straume" un internetā. Operas vai baleta iestudējuma ieraksts būs pieejams 48 stundas.

◊ **Metropolitēna opera** ik vakaru pulksten 19.30 pēc Ņujorkas laika piedāvā izrādes tiešsaistē, pēc tam tās var noskatīties vēl 20 stundas.

◊ **Vīnes operas** interneta tiešraides notiek ik vakaru pulksten 21 pēc Latvijas laika.

Apmeklē!

◊ **Muzeju krājumi** brīvpieejā tiešsaistē pieejami Nacionālā muzeju krājuma kopkataloga publiskajā portālā www.nmkk.lv, kur iespējams digitāli apskatīt Latvijas muzeju vērtības un iepazīties ar to aprakstiem.

◊ **Rundāles pils un Liepājas mākslas galerija "Romans dārzs"** piedāvā virtuālo tūri. Internetā var apceļot gan Luvru Parīzē, gan Ermitāžu Sanktpēterburgā.

◊ **"Google Arts & Culture's"** kolekcijā ir vairāk nekā 1200 muzeju un citu kultūras institūciju piedāvāti virtuālie ceļojumi un stāsti.

◊ **Vatikāna muzeju mājaslapā** var apmeklēt Siksta kapelu, Kļaramonti muzeju, Rafaēla istabas un citas mākslas dārgumu krātuves. Kopumā tiek piedāvātas septiņas virtuālās ekskursijas.

Piedalies!

◊ **Liepājas leļļu teātris** savā "Facebook" kontā piedāvā ieteikumus, kā mājās spēlēt leļļu teātri.

◊ **Rīgas cirka mājaslapā** var noklausīties stāstus par cirka vēsturi un videolekcijās apgūt žonglēšanu.

◊ **Latvijas Nacionālais kultūras centrs** vietnē <http://dejaszeltafonda.lv> piedāvā iepazīt skatuviskā dejas, bet vietnē www.katramsavutautasterpu.lv var ielūkoties tie, kas domā par savu tautastērpu.

Klausies!

◊ **Latvijas Radio programma "Klasika"** aicina apmeklēt digitālo koncertzāli vietnē "YouTube" un skatīties un klausīties līdzšinējo koncertu ierakstus LR studijā. Raidījumus un koncertus meklējiet "Klasikas" arhīvā.

◊ **Pētera Vaska fonds** piedāvā klausīties koncertu arhīvu internetā.

◊ **Nacionālās ierakstu kompānijas "Skani"** vietnē pieejami tās digitālie ieraksti.

◊ **Liepājas teātris** – aktieris Gatis Maliks un dramaturģe Rasa Bugavičute-Pēce – veic Latvijas teātru apzināšanu un iesāk Liepājas teātra podkāstu "Pīpētavas sarunas" interneta platformā "Spotify".

◊ **Teātra trupa "Kvadrifrons"** piedāvā videolasījumu projektu "Kvadrifrona Dekameron", kurā teātra sociālo tīklu kontos simt noveles izstāstīs trupas komanda, viņu draugi, radī un paziņas – katru dienu pulksten 19.

◊ **Jaunais Rīgas teātris** sācis virtuālu projektu vietnē [vimeo.com](https://www.vimeo.com) "JRT lasa grāmatas mājās".

KURZEMES KULTŪRAS PIELIKUMS

Iznāk vienu reizi mēnesī. Izplatīts kā reģionālo laikrakstu "Kurzemes Vārds", "Kurzemnieks", "Saldus Zeme" un "Talsu Vēstis" bezmaksas pielikums.

Kurzemes Vārds

Internetā pieejams izdevniecību mājaslapās kurzemnieks.lv, sz.lv un talsuvestis.lv, kā arī reģionālajā portālā liepajniekiem.lv.
Redkolēģija: Daiga Bitīniece ("Kurzemnieks"), Mairīta Balode ("Talsu Vēstis"), Linda Kilevica ("Kurzemes Vārds"), Andra Valkīra ("Saldus Zeme").

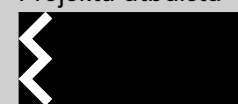
Saldus Zeme
LAIKRAKSTS BROČĒNU NOVADAM UN SALDUS NOVADAM

Talsu Vēstis

Kurzemnieks
LAIKRAKSTS VESULSKURZEMĒ

Projekta vadītāja: Anda Pūce.
Kontakti: tālrunis 26436485, e-pasts anda@kurzemes-vards.lv.

Projektu atbalsta

VALSTS
KULTŪRKAPITĀLA FONDS

Lieliem ziediem ir pārsteiguma efekts

„Esmu atradusi savu lietu un par to degu,” tā par lielformāta ziedu darināšanu un savu uzņēmumu *JE Blossom* saka vārmeniece Jeļena Egliņa. Viņa darbojas kopā ar vīru Gati un meitu Evelīnu.

Ar ziediem izrotāts J.Egliņas veidotais papīra grozs.

Sadarbībā ar fotogrāfi Sintiju Cērpiņu tapa projekts Cēsu puiši un puķes, kas veltīts 8. martam.

Krāšņi rozā ziedi.

Jeļena un Gatis darba procesā.

VISS SĀCIES NEJAUŠI

Pirms septiņiem gadiem Egliņu ģimene pārcēlās no Skrundas uz Vārmi. Tieši tad Jeļena pievērsās rokdarbiem: „Tas sākās pavisam nejauši. Ieraudzīju, ka Krievijā meitenes pin groziņus no papīra, un domāju, ka jāpamēģina. Vienā naktī uztaisīju, un bija tāds prieks! Taisīju dažādas formas un lieluma papīra grozus. Lai izrotātu, sāku taisīt puķītes. Mazos ziedus taisīju no papīra, un tā radās doma par lielajiem: sākumā 25 centimetri, pamazām tapa arvien lielāki.

„Es no lieliem darbiem nekad neatsakos, jo no tiem mācos. Vakaros nevar tā īsti aizmigt, jo ideju pilna galva.”

2018. gada augustā sarīkojām pirmo fotosesiju. Tad Vārmes pamatskolai uz Ziemassvētkiem uztaisīju ledus ziedu. Vairākos bērnu konkursos piedalījāmies kā sponsori. Sākumā ļoti daudz devām par velti, lai mūs ievēro. Iestājāmies Kuldīgas biznesa inkubatorā. Pagājušajā gadā tapa pirmais lielais projekts Dobeles Ceriņu svētkos. Tur palīdzēja Linda Rēdliha, kura agrāk strādāja par kultūras darbinieci Vārmē, bet tagad dzīvo Dobelē.” J.Egliņa atceras saspringto laiku pirms šiem svētkiem: „Vairākus mēnešus gatavojām ceriņus. Pēdējās 36 stundas pat acis neaizvērām – bijām pārguruši. Vienam zaram vajadzīgs pusotrs tūkstošs ziediņu! Tie jāizgriež un jāsaveido, jāsaliek uz zara. Tādi bija 20, un tie tika novietoti fotozonā. Cilvēki patiešām bija šokā – lieliem ziediem ir tas *Wow!* efekts.”

JĀIZPROT UZBŪVE

„Materiālus pasūtām no Krievijas un Ķīnas, jo tādus dabūt šeit ir grūti,” skaidro J.Egliņa. „Ziedus gatavo no putu gumijas. Sākumā varējām atrast tikai baltu materiālu, tagad to ražo visdažādākajos

toņos un izmēros. Materiāls ir ļoti labs, jo laika apstākļi to neietekmē. Mēs krāsojam, lai saulē neizbalē. Saule var izdarīt visu. Kad saņemam jaunus materiālus, testēju, kā tie uzvedas laukā.

Katru ziedu taisu tā, lai tas būtu izjaucams un viegli pārvadājams. Visbiežāk lielformāta ziedus izvēlas dažādi uzņēmumi un pašvaldību iestādes, jo tie ir dārgi. Esam noformējuši veikalu skatlogus un pasākumu zāles. Šis process ir ļoti laikietilpīgs, un pieprasījums atkarīgs no gadalaika. Nesen uztaisījām divus metrus augstas tulpes. Tūlīt taps pūpoli un peonijas.”

Uztaisīt ziedus nav tik vienkārši – vispirms tie jāizpēta dabā: „Vasarā izeju pļavā, saplūcu un pētī, no kā sastāv. Jāizprot uzbūve. Ja var uztaisīt mazu ziediņu, tad var arī lielu. Kad sāku, pat īsti nezinu, kas tur beigās sanāks. Tomēr, saliekot kopā, top kaut kas skaists. Lielākoties izgatavoju zināmos ziedus. Fantāzijas ziedus pasūta reti, un tad ilgi jādomā, kādi tie varētu būt, jo prātā nāk viena puķe, tad otra.”

KONKURENCEI JĀBŪT

J.Egliņa atzīst – nekad nav domājusi kaut ko tādu darīt: „Patiesībā pusotra gada laikā esam uzlēkuši ļoti augstu, jo mūs meklē un novērtē. Esmu lasījusi: ja trīs gados tava biznesa ideja neattīstās, labāk neturpināt – jāmeklē kaut kas cits. Nekautrējoties varu teikt, ka pašlaik Latvijā mums konkurentu nav, jo esam vieni no pirmajiem, kas sāka to darīt, un daudziem esam priekšā. Bet konkurencei jābūt – tas ir veselīgi. Katram savs skatījums, savs rokraksts.” Jeļena arī vada meistarklases: „Esam bijuši Kuldīgas novadā, Cēsīs, Jelgavā, Rīgā un citur. Agri vai vēl lieliem ziediem vairs nebūs interesanti, jo tos prātis taisīt daudzi. Tāpēc nestāvam uz vietas – mācāmies un ejam uz priekšu. Mums jāparāda, ka spējam.”

J.Egliņa atzīst: „Pati lielākā problēma ir tā, ka diennaktī ir tikai 24 stundas, nevis 36. Dažreiz nogurums ņem virsroku, visgrūtāk

ir tad, kad daudz jāveido vieni un tie paši. Šajā biznesā iesaistīta tikai ģimene. Ja ir pasūtījums, paši to izpildām, un nav laika pievērsties kaut kam citam, piemēram, izgatavot prototipus. Ja komanda būtu lielāka, spētu vairāk. Par to mēs domājam.” Egliņu ģimene ziedus darina mājās: „Pašlaik studijas mums nav – tagad tā būtu naudas izšķērdēšana, bet nākotnē noteikti būs. Gribētos, lai cilvēki var atbraukt un ziedus te apskatīt.”

ĪSTS FANTĀZIJAS LIDOJUMS!

Viena vieta, kur smelties idejas, protams, ir internets: „Sociālais portāls *Pinterest* ir īsta ideju krātuve! Tur ieraudzīju eņģeļa spārnus, izgatavoju Valentīndienai, un tādi ir tapuši balti, sarkani un melni. Melnos nesenu uztaisīju Kazahstānas mūziķa Dimaša Kudajbergena fanu klubam.”

Jeļena vēlas izveidot kaut ko grandiozu. „Esam saņēmuši vairākus pasūtījumus par tēmu *Pasaku zeme*. Es no lieliem darbiem nekad neatsakos, jo no tiem mācos. Tas ir īstens fantāzijas lidojums! Tas mani aizrauj! Vakaros nevar īsti aizmigt, jo ideju pilna galva. Saņemtu, ka esmu tikai cilvēks un ka ir arī jāpagul,” smejas Jeļena.

„Agri vai vēl lieliem ziediem vairs nebūs interesanti, jo tos prātis taisīt daudzi. Tāpēc nestāvam uz vietas – mācāmies un ejam uz priekšu.”

„Tas ir daudzu cilvēku sapnis – darīt to, kas sirdij tuvs. Nav tā, ka raujamies uz visām pusēm, bet pasūtījumu ir ļoti daudz. Strādājam ar lielu rūpību, un cilvēki to ir pamanījuši. Mūs ļoti atbalsta rīdzinieki Anda un Aigars Kalniņi, palīdz ziedus nogādāt pie pasūtītājiem.”

Lāsma Reimane
Jeļenas Egliņas arhīva foto

Nereti Egliņu izgatavotie ziedi un spārni tiek izmantoti fotosesijās.

Pieniņu puķas rotāja stendu kāzu izstādē Rīga Wedding Expo Ķīpsalas izstāžu centrā.

Vasaras ziedu kompozīcija.

Skolēni veido uzņēmumus

Jāizdomā jaunas idejas, jāprot sarunāties un pārdot – tā par uzņēmējiem saka meitenes, kuras izveidojušas mācību uzņēmumus. V.Plūdoņa Kuldīgas vidusskolas 10. klasē tie ir *Eco Consumed* un *Alpi*, 12. klasē – *Omlete Art*.

„Visgrūtāk ir sadarboties, jo katrai savs viedoklis un plāni. Jāatrod veids, kā saprasties.”

Darbi ar zīmējumiem

Uzņēmums *Omlete Art* darina atslēgu piekariņus, magnētiņus un koka paliktņiņus.

SAISTA AR MĀKSLU

Paula Astiča, Evisa Šķēle un Alise Cīrulle uzņēmumā darbojas jau trīs gadus. Paula stāsta: „Mēs izgatavojam koka paliktņiņus krūzēm, piekariņus un magnētiņus. Kad sākām veidot uzņēmumu, zinājām, ka gribam to saistīt ar mākslu. Visas esam beigušas mākslas skolu. Uz darbiem ir mūsu zīmējumi. Tie ir melnbalti, lai tie piesaistītu dažāda vecuma cilvēkus. Zīmējam mandalas, dzīvniekus, dabas skatus, latviešu zīmes. Vispieprasītākie ir atslēgu piekariņi.”

Evisa turpina: „Izgatavošana aizņem diezgan daudz laika. Vienam paliktņim vajag apmēram stundu. Uzzīmē zīmējumu, pēc tam ieskenē datorā, izprintē un attēlu uzlīmē uz koka pamata. Kad tinte nožūst, tad ar ūdens palīdzību

papīru noņem un koku nolako, lai pasargātu no bojājumiem.”

UNIKĀLA PIEREDZE

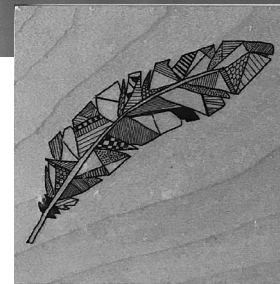
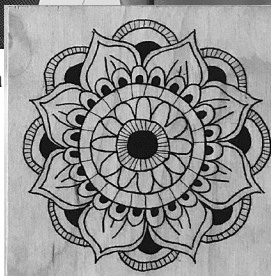
Skolnieces stāsta: „Vislielākās grūtības bija sadalīt darbus, bet tagad esam sapratušas, kas kurai padodas. Sadalījām, un izstrādājuma kvalitāte redzami uzlabojās. Esam piedalījušas tirdziņos Kuldīgā un skolēnu mācību uzņēmumu tirgū *Cits bazārs*, kas vairākkārt noticis Rīgā, tirdzniecības centrā *Domiņa*. Šo gadu laikā esam guvušas unikālu pieredzi, gan tirgojot, gan smeloties idejas.”

Meitenes varbūt vēlētos kļūt par uzņēmējām, bet pirms tam kārtīgi jāapdomā joma, kurā strādāt, jo vissvarīgāk ir ražot tādas preces, kas cilvēkiem vajadzīgas. P.Astiča saka: „Kopumā var teikt, ka latvietim vēl aizvien nav saprotams, kāpēc krūzītei vajadzīgs paliktņis. Vairāk viņš saprot, kur izmantot piekariņu.”

Alise Cīrulle, Evisa Šķēle un Paula Astiča vienā no tirdziņiem.

Koka paliktņi katrai gaumei.

Rokassprādze atsvaidzina tēlu

Dažādu materiālu un veidu rokassprādzes izgatavo skolēnu mācību uzņēmums *Alpi*. Tajā darbojas Luīze Bādere, Daniela Ionašku, Viktorija Rathena, Amanda Pēr-kone, Anda Dadze.

VISPIEPRASĪTĀKAIS IR AKMENS

Luīze skaidro: „Uzņēmuma nosaukums veidojies no mūsu vārdu un uzvārdu pirmajiem burtiem. Izgatavojām dažādus aksesuārus: stīpiņas, brošas, sprādzītes. Bet pašlaik mūsu izstrādājums ir rokassprādzes. Taisām no akrila, akmens, stikla pērlītēm un elastīgas gumijas. Piedāvājam arī no satīna lentes un plastmasas pērlītēm. Vispieprasī-

tākās ir akmens rotas. Materiālus pasūtām internetā, jo tā ir lētāk. Visvairāk cilvēkiem patīk pasteļa un pavasarīgie toņi. Pēc klientu vēlmēm varam arī skaisti iesaiņot. Mums ļoti patīk rokdarbi un rotaslietas, tāpēc arī radās tāda ideja. Rokassprādzes ir kvalitatīvas un atsvaidzina tēlu – piešķir gaumīgu izskatu.”

SVARĪGI IR SOCIĀLIE TĪKLI

Skolnieces stāsta: „Esam bijušas tirdziņos Kuldīgā un Talsos. Kuldīgā veicās labāk. Tirdziņos var gadīties arī tādas situācijas, kurās jāprot atrast izeju, piemēram, mazai meitenītei iepatīkās rokassprādze, bet visas domātas pieaugušajiem, nācās turpat to padarīt mazāku, lai der. Tagad to ņemam vērā. Saņēmām jautājumus par vīriešu rokassprādzēm – domājam arī par tām.” Meitenes izveidojušas uzņēmuma kontus sociālajos tīklos un skolā izlikušas plakātus. „Mūsaprāt, vislabākā reklāma ir tieši sociālie tīkli, jo tos izmanto ikviens, īpaši pusaudži,” saka Daniela. „Esam iemācījušas sarunāties, uzdrīkstēties, plānot budžetu, reklamēties. Mēs esam piecas, un visgrūtāk ir sadarboties, jo katrai savs viedoklis un plāni. Jāatrod veids, kā saprasties. Bet kopumā, ja esi gatavs uzņemties atbildību, tad viss sanāk. Jādara tas, kas patīk, un mums patīk rotas.”

Dabiski maisiņi

Eco Consumed ražotie maisiņi.

Uzņēmums *Eco Consumed* dibināts šajā mācību gadā un ražo auduma maisiņus, lai popularizētu dabai draudzīgu dzīvesveidu.

OTRREIZ IZMANTOTS AUDUMS

Elīza Krastiņa un Aleksa Džesika Strautmane stāsta: „Pašlaik ir moderni izmantot dabai draudzīgus materiālus. Galvenokārt gribējām aizstāt plastmasas maisiņus, un auduma maisiņi ir daudzfunkcionāli. Katrs mūsu veidotais ir unikāls, jo katram savs dizains. Tie piemēroti gan sievietēm, gan vīriešiem. Arī ģimenē domājam par dabai

V.Plūdoņa Kuldīgas vidusskolas 10. klases skolnieces Elīza Krastiņa un Aleksa Džesika Strautmane darina auduma maisiņus.

draudzīgu dzīvesveidu: uz veikalu ejam ar auduma maisiņu un šķirojam atkritumus. Mūsaprāt, tas ir ļoti svarīgi.”

Abas ir beigušas Kuldīgas mākslas skolu: „Mums nepārtraukti rodas idejas, kā maisiņus padarīt interesantus. Ar šujmašīnu tos šujam no nevajadzīgiem apģērbiem. Pašlaik taisām no auduma un mežģīnēm, bet plānojam arī uz auduma zīmēt ar krāsu. Idejas smēlamies internetā un uz ielas – skatāmies, kādus cilvēki izmanto, kas viņiem patīk.”

„JĀPROT KOMUNICĒT”

Skolnieces piedalījušas vairā-

kos tirdziņos un sapratušas, ka auduma maisiņu izmantošana vēl nav ļoti populāra: „Plānojam savas preces reklamēt ar attēliem, kuros redzams, kāda kļūst pasaule, ja plastmasas maisiņi nepārtraukti tiek izmesti.”

Elīza saka: „Vissarežģītāk ir šūt, jo tas aizņem ļoti daudz laika. Nav viegli arī stāvēt tirdziņos un pārdot. Ir grūti piesaistīt pircējus, jo jāprot ļoti labi komunicēt.” Aleksa Džesika: „Mums ir doma izveidot profilus sociālajos tīklos, lai var pasūtīt. Gribam piedāvāt personalizētus maisiņus.”

„Es ceru, ka pandēmija liks pārdomāt mūsu attiecības ar dabu. Es ceru, ka tā ienesīs mūsu dzīvē daudzus uzlabojumus, jo krīzes vienmēr paver ceļu inovācijām,” saka vides inženierzinātņu doktore Jana Simanovska.

Kā Covid-19 pandēmija aizsākusies?

Tas ir tas, par ko es prātoju. Par mūsu attiecībām ar dabu. Mēs, cilvēki, sevi uzskatām par ļoti gudriem un tādiem, kuri var pakļaut dabu, bet pienācis brīdis, kad viena sīkbūtne visu pasauli ir nolikusi uz ceļiem. Mēs esam spiesti mainīt savu dzīvesveidu, esam spiesti apturēt to, kas mums patīcis, un tas ir tādēļ, ka parādījies mazais vīruss. Tas ir tā filozofiski.

Jāatceras tas, kā vīruss izplatās, jo iepriekšējās reizēs, kad tādi pie mums atnāca, tie bija saistībā ar dzīvnieku pasauli. Tāpēc, ka mēs dzīvniekus ēdam. Par šo vīrusu ir aizdomas, ka tas cēlies no sīkspārņiem. Ja atceramies iepriekšējo vīrusu uzplaiksnījumus, arī SARS un MERS nākuši no sīkspārņiem. Tāpat par HIV ir sākušās sarunas, ka tas aizsācies no primātiem, kurus ēd Āfrikā. Tas pats ar Ebolas vīrusu. Visi pie cilvēkiem nonāca tādēļ, ka mēs ēdam savvaļas dzīvniekus.

Britu laikrakstā *The Guardian* bija interesants raksts, kurā zinātnieki situāciju analizēja, brīdināja par vīrusa pārlēkšanas gadījumu skaita pieaugumu un sprieda, kāpēc tā notiek. Vai tas, ka mēs, cilvēki, savām vajadzībām atkarojam ļoti lielas platības, lai tajās audzētu pārtiku, varētu būt ierosinošais faktors?

Tā ir viena versija, bet apkārt dzīvo arī dažādas savvērestības teorijas, ka koronavīruss ir cilvēka radīts.

Nelaime tā, ka, lai šo versiju atspēkotu, jābūt ļoti pārliecinošiem pierādījumiem un ļoti labai izpratnei par bioloģiju. Zinātnieki to jau ir atspēkojuši, skatoties uz to, kāda ir jaunā vīrusa uzbūve. Tā svarīgā lieta, kas jāatceras: uz jebkā, ko cilvēks dara, viņš atstāj pēdas. Zinātnieki saka: ja nu šis vīruss būtu radies laboratorijā, mēs tajā varētu atrast cilvēka atstātās pēdas. Šajā gadījumā to nav. Līdz ar to

tas pilnībā apgāj tādus apgalvojumus, bet šādas domas labi liecina par to, cik spēcīgas ir savvērestības teorijas. Tas mani biedē, jo jābūt ļoti uzmanīgiem, un var redzēt, kā palielinās viltus ziņu izplatība. Tas ir cilvēka dabā – meklēt vienkāršus risinājumus, atbildes. Tādas, kuras cilvēks spēj saprast.

Bet šobrīd drīkstam uzticēties tikai oficiālajiem paziņojumiem. Es ieteiktu skatīties un lasīt to, ko raksta Pasaules Veselības organizācija, ko saka mūsu Veselības ministrija. Nupat arī Latvijas zinātniskais institūts *Bior* publicējis rakstu, kā šis vīruss var tikt pārnēsāts ar dažādām virsmām. Pašlaik ir kara stāvoklis, kurā nedrīkstam ļauties panikai. Jāpaļaujas tikai uz oficiālajiem paziņojumiem.

Bet ļoti daudzi valsts amatpersonas sacītajam netic. Tādēļ, ka nespēj saprast, kāpēc pasaulē neviens nespēj ātri atrast antivielas, ar ko Covid-19 infekciju apturēt.

Cilvēces ticība tehnoloģiskajam procesam ir tik spēcīga, ka grūti aptvert: ir tādas lietas, kas par mums spēcīgākas. Te parādās tā likumsakarība, ka mums jāpakļaujas, jāsaprot vīrusa uzvedība un jādzīvo saskaņā ar to. Jāsaprot, kā tas vairojas, ko panes, un jādara viss, lai mēs to nepavairotu. Un tas jādara saskaņā ar zināšanām par vīrusa uzvedību. Līdz šim viss, ko esmu dzirdējusi no mūsu epidemiologiem, manī raisījis uzticību un pašātvību.

Kāpēc cilvēki nespēj ātri atrast vakcīnu?

Es zinu, ka to meklēt rekordtempā, bet nelaime ir tajā, ko es jau pieminēju. Mūsu pārlietu lielajā ticībā tehnoloģijām – tajā, ka tās visu ātri atrisinās.

„Viena sīkbūtne nolikusi pasauli uz ceļiem”

Pasaulē kļūst daudz spekulāciju par to, no kā cēlies jaunais koronavīruss, kas turpina savu uzvaras gājienu. Par to, kāpēc zinātnieki nevar ātri atrast antivielas, kas spētu to apturēt, Kurzemnieks uz sarunu aicināja vides inženierzinātņu doktori, zaļā dzīvesveida piekritēju JANU SIMANOVSKU.

Nevar uzreiz visas jaunās zāles dot visiem saslimušajiem. Tās vispirms jāpārbauda, un ir jāpārlicinās, vai jaunajām zālēm nav blakusparādību, kas var nodarīt vēl lielāku kaitējumu, radīt blaknes. Es domāju, ka tagad antivielas, vakcīnas atradīs daudz ātrāk, nekā tas notiktu parastos apstākļos. Bet mēs esam reālajā dzīvē, nevis datorspēlē, kurā visu var atrisināt ar pāris taustiņu klikšķiem. Daba ir daba, un mēs to nevaram uzvarēt.

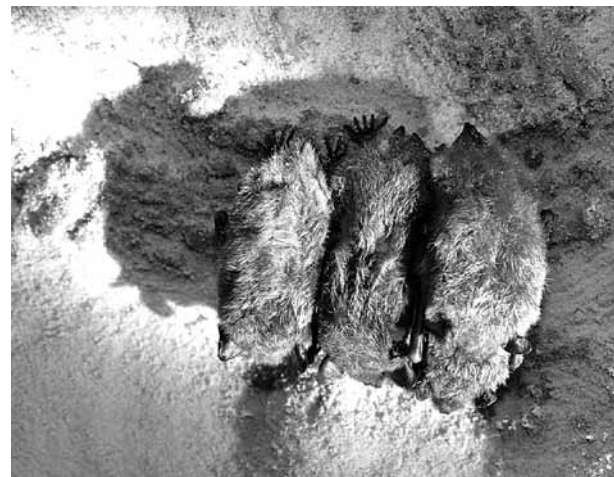
Vai šis un iepriekšējie gadījumi, kad cilvēce sastapusies ar jauniem vīrusiem, pierāda, ka patiesībā dabas priekšā esam niecība?

Ar to jāreķinās. Mēs redzam, ka arī pasaules varenie saslimst. Jādzīvo tā, lai dabu nezaicinātu. Bieži vien dzīvojam tā, it kā tās nebūtu. Tā ir kļūda. Nu, nevajag mums aiztikt savvaļas dzīvniekus! Es, protams, saprotu Āfrikas iedzīvotājus, kuriem dzīvnieku medības ir izdzīvošana, bet Ķīnā tā bija bagātnieku izklaide. Varbūt pienācis laiks atteikties no medībām? Latvijā medījumu gaļa ir garšīga un pie tās ir pierasts, bet, ja paskatāmies uz Ķīnu, pirms kāda laika tur parādījās mēris, un izrādījās: no tā, ka kāds mednieks apēdis savvaļas trušus. It kā absolūti nevainīga barība, bet tas liek aizdomāties. Mēs esam spējīgi barību sev saražot.

Vai tas, jūsuprāt, ir tas nezināmais? Ja nu ar nezināmo saskarsimies, tad nezināsim, kā to uzveikt?

Noteikti. Ir ļoti svarīgi nākotnē apzināties zinātnieku nozīmi, jo šādās kritiskās situācijās vajadzīgi cilvēki, kuri visam pieiet radoši, inovatīvi. Man prieks par Latvijas alkohola ražotājiem, kuri īsā laikā spējuši pielāgoties un sākt ražot dezinfekcijas līdzekļus. Ātra reakcija pierāda, ka arī mums ir uzņēmēji, kuri spēj pielāgoties, un šobrīd tas ir vitāli svarīgi.

„Zinātnieki saka: ja šis vīruss būtu radies laboratorijā, mēs tajā atrastu cilvēka atstātās pēdas. Šajā gadījumā to nav. Tas pilnībā apgāj savvērestības teorijas.”

Par vīrusu, kas izraisījis saslimšanu Covid-19, ir aizdomas, ka tas cēlies no sīkspārņiem.

„Arī vīrusi SARS un MERS nākuši no sīkspārņiem. Par HIV sākušās sarunas, ka tas aizsācies no primātiem, kurus ēd Āfrikā. Tas pats ar Ebolas vīrusu. Visi pie cilvēkiem nonāca tādēļ, ka mēs ēdam savvaļas dzīvniekus.”

„Ir jāpakļaujas, jāsaprot vīrusa uzvedība un jādzīvo saskaņā ar to.”

Tas tikai pierāda, ka daudzi pasaulē sapratīs: mēs varam dzīvot arī citādāk. Bieži vien cilvēki domā, ka vides piesārņojumam jau nav tik lielas nozīmes, kā tas tiek uzsvērts. Paskatieties uz Ķīnu! Covid-19 dēļ tur ievērojami mazinājies smogs. Venēcijas kanālos ūdens atkal kļuvis dzidrs. Tam ir liela nozīme.

Piesārņotu gaisu ne velti sauc par kluso slepkavu, bet par to reti aizdomājaties, jo to neredzam. Zinātnieki ir aprēķinājuši, ka gaisa kvalitātes uzlabošanās Ķīnā izglābs daudz vairāk cilvēku, nekā nomirs no Covid-19. Diemžēl to mēs aptveram tikai tad, kad vīruss norauj stopkrānu.

Man pašai arī ļoti patīk ceļot, bet ir pierādījies, ka straujā slimības izplatība bija iespējama tikai tādēļ, ka pārvietoties pa pasauli ir tik viegli. Tas vēsturiski jau noticis. Kad pie Amerikas indiāņiem ieradās eiropieši, viņi tur ievazāja daudz slimības, kuru tur nekad nebija. Vēsture atkārtojas.

Noprotams, ka arī jūsu ikdienu mainījiesies.

Es jau diezgan ilgi esmu strādājusi no mājām, un, par laimi, mani bērni jau ir tādā vecumā, ka daudzas lietas var izdarīt paši. Es neteiktu, ka mūsu ikdienu būtu mainījiesies kardināli. Lielākās pārmaiņas izjut meita, kurai ir ļoti daudz draugu un kura pieradusi ar viņiem satikties. Esam vienojušies, ka viņa lielākoties ir mājās un ne ar vienu netiekas.

Jaunums ikdienā ir darba plānošanas rīki, kurus mēs ar kolēģiem apgūstam. Tie palīdz. Tas ir interesants ieguvums, un es pieļauju, ka arī nākotnē tos varēs izmantot. Kaut vai tie, kuri šīs situācijas dēļ spiesti strādāt no mājām. Tas dotu labumu kaut vai no tā, ka samazinātos transporta izmantošana, jo nevajadzēs braukt.

Bet! Ir arī riski. Patiesībā mēs esam sociālas būtnes – mums vajadzīgas tikšanās klātienē. Te ir jautājums, kā lai šīs izjūtas saņem, sazinoties sociālajos tīklos. Tas nav neiespējami, bet jāsaprot, vai to darām konstruktīvi. Mani biedē arī ekonomiskā situācija. Latvijā slimības izplatību ļoti labi kontrolē, bet satrauc tas, kas sāksies pēc laika, kad cilvēkiem beigsies ietaupījumi. Pārmaiņas būs, bet ceru, ka no tā visa spēsim iziet ārā ar pozitīvu sapratni.

PASAULĒ

Kas tā par vietu?

171. kāрта

Tā ir mākslīga sala, ko radījis akmeņu uzbērums un vecu kuģu vraki, piekrauti ar akmeņiem. Uz salas esošā baznīca ir lielākā ēka salīnā; tur ir arī muzejs. Netālu no baznīcas atrodas arī neliels dāvanu veikals un saliņas rietumu gala navigācijas gaisma. Saskaņā ar leģendu šajā vietā Dievmāte ir izārstējusi slimu zvejnieku. Salu gadsimtu gaitā veidoja vietējie jūrnīki, kas, atgriežoties pēc veiksmīga reisa, meta šai vietā akmeņus. Laika gaitā saliņa pamazām izcēlās no jūras. Akmeņu iemešanas paradums ir dzīvs pat mūsdienās. Katru gadu 22. jūlija saulrietā notiek pasākums ar nosaukumu *fašinada* vietējā dialektā, kad vietējie iedzīvotāji ņem laivas un met jūrā akmeņus, paplašinot salas virsmu.

Izmantojot divus attēlus un nelielu informāciju par kādu pasaules vietu vai objektu, mēģini atpazīt, kā to sauc!

Atbildi gaidām līdz **2. aprīļa 11.00**, to sūtīt konkursam *Pasaules pazinējs, Kurzniekam* 1905. gada ielā 19, Kuldīgā, LV-3301, vai e-pastā: konkursi@kurzemnieks.lv vai iemest redakcijas durvju pastkastē.

Konkursu atbalsta veikals *Cikāde*.

170. kārtas atbilde: Hudzona līcis, Atlantijas okeānam piederīga epikontinentāla jūra Kanāda ziemeļos.

Pareizi atbildējuši: Velta Višņevska, Rasma Stepe, Ingars Neimanis, Inese Midrijāne, Ausma Kreidere, Daina Gerente, Gunta Grundmane, Vineta Kondraņicka, Vilnis Bēniņš, Daina Brūkle, Ojārs Silkans.

VĒSTURE

Kurznieks sadarbībā ar Kuldīgas novada muzeju piedāvā konkursu, kas liek papētīt vēsturi vai vienkārši atcerēties dažādus notikumus Kuldīgā, Skrundas un Alsungas novadā.

13. jautājums

Kā sauca šo veikalu Kuldīgā, un kurā gadā tas tika atklāts?

Atbildi un, ja ir, arī atmiņu stāstu par attēlā redzamo līdz **2. aprīļa 11.00** sūtīt e-pastā: konkursi@kurzemnieks.lv. Ik ceturksni būs balviņa no Kuldīgas novada muzeja.

12. jautājuma atbilde: Ēvaldam Valteram pirmās darba gaitas bija Kuldīgas *Vulkānā*.

Pareizi atbildējuši: Velta Višņevska, Rasma Stepe, Ingars Neimanis, Ausma Kreidere, Maija Viļuma, Daina Gerente, Gunta Grundmane, Gunta Folkmane, Daina Brūkle, Ojārs Silkans.

DABA

Vai pazīsti šo augu?

13. kāрта

Tas aug tikai ziemeļu puslodē, tas ir, Eiropā, Āzijā līdz Himalaju dienvidiem un Ziemeļamerikā. Daudzas tā daļas tiek izmantotas saimniecībā. Tā pumpuri un lapas tiek izmantoti medicīnā. Dažas sugas tiek izmantotas arī lauku aizsardzībā un daiļdarzniecībā. Tā audzes Latvijā aizņem 29% no mežu platības. Latvijā ir sastopamas četras šī auga sugas, no kurām saimnieciski nozīmīgas ir tikai divas. Tam ir arī nozīmīga loma slāvu, skandināvu, kā arī latviešu tautas tradīcijās. Daudzās kultūrās simbolizē jaunību un šķīstību, tādēļ senāk no šī koka darināja šūpuļus. Senie latvieši to stādīja māju tuvumā, jo uzskatīja, ka tie piesaista labos garus. Tā jaunās lapiņas ir izcils līdzeklis augoņu un brūču ārstēšanai. 15–20% no visiem ziemeļu puslodes sezonālajiem alerģijas gadījumiem ir saistīti ar to ziedēšanu. Tā sēklas ir ļoti vieglas: 1 gramā varbūt pat 5000 sēklu. Viena no slavenākajām Faberžē olām ir izgatavota no šī koka. Tieši šī koka skalus izmantoja senatnē zemnieku mājokļu apgaismošanai, jo tie dega ar spožu liesmu un sadegot izdalīja maz kvēpu. Ķelti savus mirušos apglabāja no šī koka mizas darinātās cepurēs. Tas ir viens no ķeltu druīdu horoskopa 22 kociem. Kas tas ir?

Atbildes līdz **2. aprīļa 11.00** sūtīt e-pastā: konkursi@kurzemnieks.lv.

12. kārtas atbilde: alnis.

Pareizi atbildējuši: Velta Višņevska, Rasma Stepe, Guntis Obodņikovs, Ausma Kreidere, Indra Grandava, Daina Gerente, Gunta Grundmane, Gunta Folkmane, Daina Brūkle, Ojārs Silkans.

Konkursu atbalsta veikals *Pindzele*.

JOKI

Blondīnes tērzē:

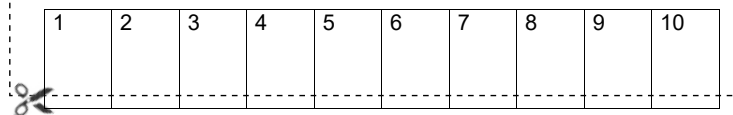
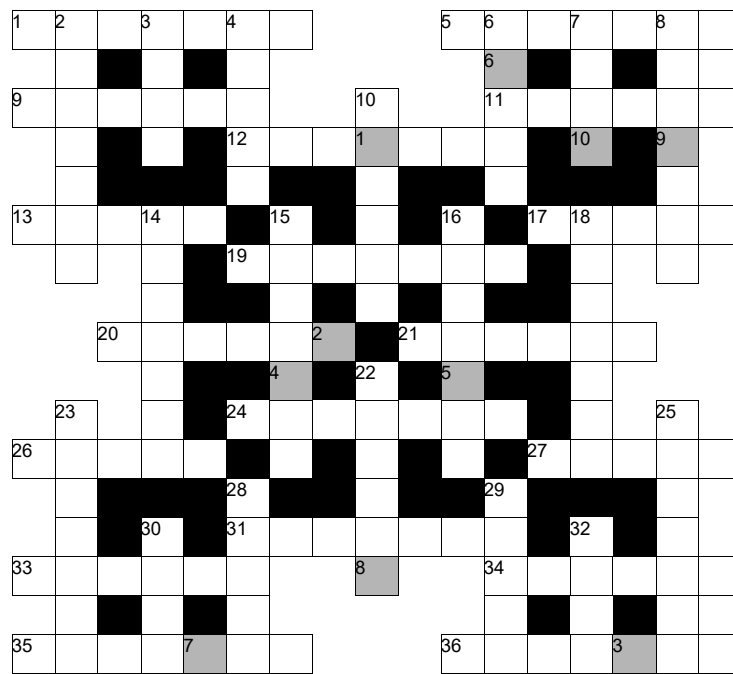
- Kā tu domā, kāpēc helikopteram tik liels propellers?
- Ventilators nepieciešams, lai pilots nesasvīstu.

– Ūja, kādas blēņas tu man te stāsti?

- Nopietni, vienreiz redzēju, kā propellers nolaižoties pārstāj griezties. Tev vajadzēja redzēt, kā pilots uzreiz nosvīda!

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Veidojusi Agita Ļeontjeva.

Risinājumu gaidām līdz **2. aprīlim**.

Horizontāli. 1.Sena spāniešu zelta monēta. 5.Ciets, tumšs materiāls, ko iegūst, vulkanizējot kaučuku ar lielu daudzumu sēra. 9.Kāršu spēle ar 52 kārtīm, kurā notiek solīšana. 11.Programmas daļa vai instrukciju secība, kam ir specifisks uzdevums un biežs lietojums. 12.Portugāļu augstmanis, jūrasbraucējs, Brazīlijas atklājējs (1467/1468–1520). 13.Sena pilsēta Krētas salas ziemeļu daļā, viens no Egejas kultūras centriem. 17.Sīki vēzveidīgie planktonā atklātos okeāna ūdeņos, dažu vaļu sugu galvenā barība. 19.Ž.Bizē opera. 20.Divu mehānisma elementu mijiedarbība, parasti griezes, kustības pārvešanai. 21.Ierīce šķidru vai gāzveida vielu sadedzināšanai, lai iegūtu siltumu vai gaisu. 24.Liels, nelidojošs skrējējputns. 26.Cilvēka audzēti kukaiņi. 27.Konditorejas izstrādājums – saldvielu un sasmalcinātu eļļas augu kodolu masa. 31.Zinātniski nepamatots ideālas sabiedrības iztēlojums. 33.Atpūtai vai nakšņošanai paredzēta karavīru nometne zem klajas debess. 34.Amerikāņu izcelsmes franču dziedātājs un komponists (1938–1980). 35.Ietvarlīstes, koka līstes (nokrāsotas vai apzeltītas) gleznu ietvaru izgatavošanai. 36.Trigonometriskā funkcija.

Vertikāli 2.Valsts Eiropas austrumos. 3.Metāla šķērslītis uz (dažu) stūģinstrumentu grīfā. 4.Čakls, izdarīgs, ātrs. 6.Trūcīgo studentu kopmītne viduslaikos, ko uzturēja ar augstskolas un ziedojumu līdzekļiem. 7.Ēģiptiešu mitoloģijā debesu dieviete, kuras ķermeni pārklāj zvaigznes. 8.Ķīmiskais elements – zilpelēks, plastisks, mehāniski izturīgs metāls. 10.Viens no trim galvenajiem brahmanisma un hinduisma dieviem. 14.Divu neironu saskares vieta, nerva un muskuļa saskares vieta. 15.Legēndārs Skotijas karalis 11. gs., kas cīnījās par varu. 16.Vīraka kvēpināšana katoļu baznīcā. 18.Aparāts, kurā funkcionāli apvienoti radiouztvērējs un elektrofonu. 22.Salīdzinošs lielums, kas raksturo (ko) no kvantitātes vai kvalitātes viedokļa. 23.Nepatiess izdomājums, ko izmanto kā faktu vai kas figurē kā fakts. 25.Sievas vai vīra brālis, arī māsas vai sievas māsas vīrs. 28.Alkšņu mizās iegūta krāsa; alkšņu mizu krāsviela. 29.Ass izvirzījums, izcilnis (klintij, akmenim). 30.Latvijas vēstures avots, sākot ar 1382. g., minēts nosaukums trijlauku sistēmā iedalītu muižas tīrumu laukam. 32.Mozus laikā Ēģiptē valdošā faraona sieva islāma mitoloģijā.

Marta un aprīļa uzvarētājam dāvana gādāta sadarbībā ar salonveikalu *Akcentis*.

Pareizā atbilde: **reprodukcijas**.

Atbildes

Horizontāli 5.Pronomens. 8.Antreprenieri. 11.Stils. 12.Klīrs. 13.Ostas. 16.Kuranti. 18.Dekoltē. 19.Ara. 20.Atvērts. 21.Sakrāls. 24.Artis. 25.Mitrs. 26.Atēna. 29.Improvizācija. 30.Saskanīgs.

Vertikāli 1.Trīre. 2.Snēpele. 3.Ommetrs. 4.Andis. 6.Analfabētisms. 7.Aristokrātija. 9.Struktūra. 10.Naftalīns. 14.Stute. 15.Dekas. 17.Ore. 22.Cilvēks. 23.Dreizīna. 27.Arkas. 28.Acīgs.

Pareizi atbildējuši: Daina Gerente, Gunta Grundmane, Vilnis Bēniņš, Gunta Vāciete, Bruno Mekšs, Velta Višņevska, Ojārs Silkans.

Atminējumu, izgrieztu no laikraksta (ne kopētu), sūtiet uz redakciju *Krustvārdu mīklu konkursam, Kurznieks*, 1905. gada ielā 19, Kuldīgā, LV-3301, vai iemietiet redakcijas vēstulju kastītē!

PĀRDOD

DILSTOŠĀS DAĻAS visu veidu arkliem, diskliem, kultivatoriem, dziļirdinātājiem un veltņiem (*Kverneland, UNIA, Vogel&Noot, Lemken, Kuhn, Fiskars, Overum* u.c.). Droša piegāde visā Latvijā ar Venipak, Latvijas pasta starpniecību. Tālr. 29349640.

Pārdod **PVC LOGUS** un **DURVIS**, iebūvējamus skapjus, bīdāmās durvis, moduļu virtuves. Plašs žalūziju piedāvājums. Mucenieku ielā 25, tālr. 28448638, Gravas ielā 1 (*Elvi*), tālr. 28378818.

KARTUPEĻUS pārtikai un lopbarībai. Tālr. 25252735.

SIA *Vēvers* pārdod priedes skaidu kurināmās **BRIKETES** ar piegādi. Cena 125 eiro. Tālr. 26651831.

Sausu, skaldītu meža **MALKU**. Tālr. 27885688.

Sausu **MALKU** maisos, kravās. Tālr. 26544462.

Pārdod 3 m **MALKU** ar piegādi. Minimālais apjoms 20 m³. Tālr. 26760065.

Pārdod ar piegādi zāģētavas atgriezumu **MALKU**, skaldītu malku, 3 m garu meža malku. Tālr. 29249578.

Skaldītu **MALKU**. Piegādā. Tālr. 29428876.

Visu veidu **MALKU**. Tālr. 26153187.

Skaldītu un kluču **MALKU**. Tālr. 28750000.

Sausu **MALKU** maisos. Tālr. 27811870.
MALKU – skaldītu un klučos. Tālr. 27811870.

Skaldītu **MALKU**. Tālr. 29254530.

Pārdod **KŪTSMĒSLUS** svaigus un trūdējušus maisos ar piegādi. Maiss 3 eiro. Tālr. 26518070.

KŪTSMĒSLUS (zirgu, govju), kūdru, melnzemi 50 l maisos vai 1000 l kravās. Tālr. 25965081.

PĒRK

MĀJU vai divstābu dzīvokli. Tālr. 25885130.

AUTOMAŠĪNAS. Tālr. 26330318.

TRAKTORUS, piekabes, inventāru, vieglās automašīnas. Tālr. 26104984.

SIA *PRIEDES AG* pērk **CIRSMAS** un **MEŽUS**. Tālr. 26993794.

SIA *Lateira* pērk **MEŽA ĪPAŠUMUS** (arī apgrūtinātus un nenokārtotus), birzis un cirsmas visā Kurzemē. Kārtojamos dokumentus. Tālr. 27030802, mezi@lateira.lv.

Craftwood pērk **MEŽA ĪPAŠUMUS** visā Latvijā, cena no 1000 līdz 10 000 EUR/ha. Samaksa darījuma dienā. Tālr. 26360308.

Z/s *SMAIDAS* pērk **MĀJLOPUS**. Tālr. 29437251, 28393052, 63341221.

SIA *Valinda* – **LIELLOPUS, JAUNLOPUS** dzīvsvārā. Tūlītēja samaksa. Tālr. 29434034.

Briežu **RAGUS**. Brauc pakāj. Tālr. 29886349.

VAJADŽĪGI

SIA *Bērzi plus* (41202008941) – hidrauliskā **LENTZĀGA OPERATORS**. Alga, sākot no 800 eiro. Tālr. 29568025.

Kautuve SIA *Lāses AM* (41201007493) aicina darbā **LOPU KĀVĒJUS** (liellopu un cūku kaušanai). Darbinieks nodarbināts darba dienās. Apmāca uz vietas. Samaksa pēc padarītā, sākot no 700 eiro. CV sūtīt e-pastā: lases@inbox.lv, tālr. 29353243.

SIA *Gabriēla* (49002001356) piedāvā darbu **KONDITORAM** un konditora **PALĪGAM** veikalā *Citro* Kuldīgā, Mucenieku ielā 26. Alga konditoram 700 eiro, palīgam 550 eiro. Pieteikties pa tālr. 22488915.

DAŽĀDI

AUTOSKOLA Kuldīgā rīko A, B, BE, C, CE, 95. koda kursus. Tālr. 29194359.

DATORU apkope un remonts. Tālr. 26669624, 29242556.

LIEDIENU akcija no 1. līdz 9. aprīlim! Ķīmiskajā tīrītavā **PARELLA**, Smilšu ielā 12, Kuldīgā, 20% atlaide visu veidu **DŪNU JAKĀM** un **MĒTEĻIEM**.

Sertificēta **BŪVFIRMA** ar pieredzi veic dažādus būvdarbus, dokumentācijas noformēšanu. Tālr. 29705025.

Sertificēts **MEŽA TAKSATORS, STIGOŠANA, DASTOŠANA**. Tālr. 28358514.

Sniedz **MEŽA** izvešanas un **ZĀĢĒŠANAS** pakalpojumus. Tālr. 29145960.

SIA *Bērzi plus* notīra krūmu **APAUGUMU** no laukiem un grāvjiem. Pērkam zarus šķeldošanai. Tālr. 29150380, 26458900.

Tīra **AKAS**. Tālr. 27448331.

Trūdēti **KŪTSMĒSLI**. Lai labi aug! Tālr. 29590704.

IZĪRĒ

KOMERCPLATĪBU (25m²) centrā Smilšu ielā 10, blakus stāvlaukums. Tālr. 29255560.

PATEICĪBA

Paldies visiem, kuri bija kopā ar mums, un pavadīja mūsu mīļo **IMANTU BARDANOVSKI** pēdējā gaitā. Paldies arī visiem tiem, kuri bija domās ar mums. Paldies par siltajiem atvadu vārdiem *Gitai Johansonei*, paldies SIA *Silva*, bijušajiem darbabiedriem, pensionāru klubam *Skrundas ceriņi*, Sibīrijas likteņbiedriem, *Liepziēdīņa* kolektīvam, bijušajiem kolhoza *Kurzeme* ļaudīm, kaimiņiem par skaistajiem ziediem, vainagiem, kas sagūla Ūbju kapsētā.

Piederīgīte

LĪDZJŪTĪBAS

*Katrs sava likteņa ziņā,
Viens vien mūžs mums katram dots.*

/D. Avotiņa./

Izsakām līdzjūtību **BRONISLAVAS MILLERES** tuviniekiem, viņu mūžībā izvadot.

Bijušā SPK trikotāžas ceha kolektīvs

Izsakām līdzjūtību **Modrim** un pārējiem tuviniekiem, **OLITU** smilšu kalniņā pavadot.

Vilma, Ilmārs

*Vakarzvaigzne mirgo klusi,
Sirds nu mieru atradusi!*

/A. Lūsis./

Izsakām līdzjūtību tuviniekiem, **ILMĀRU ZONBERGU** kapu kalniņā pavadot.

Valda, Mirdza, Jadviga, Gunta, Anita

Izsakām līdzjūtību **Egilam, Jānim** un visiem tuviniekiem, no **DITAS** atvadoties.

Bijušie *Keramikas* kolēģi

*Cilvēka dzīvei ir zvaigznes gājums –
Tā iemirdzas un nodziest,
Paliek klusums, neizteikti vārdi...*

/I. Auziņš./

Izsakām līdzjūtību **Ērikai Ābelei** un viņas ģimenei, māti kapu kalniņā pavadot.

Briežu ģimenes

Dziļi skumstam, zaudējot **INĀRU TAURIŅU**, un izsakām līdzjūtību piederīgajiem.

Mājās kaimiņi

Izsakām visdziļāko līdzjūtību **Imantam, Jorenam** un mazbērniem, sievu, mammu un vecmāmiņu **INĀRU** smilšu kalniņā pavadot.

Silarāju, Biežu, Tīrumu un Priedišu ģimenes

*Saņem, labā Zemes māte,
Vienu sirmu māmuli,
Apsedz viņu silti, silti
Savām smilšu villainēm.*

/T.dz./

Izsakām visdziļāko līdzjūtību **Rītai Laugalei**, no māmiņas atvadoties.

Filiāles *Gudenieki* kolektīvs

Izsakām dziļu līdzjūtību tuviniekiem, **ZILGU** mūžības ceļos pavadot.

Marija, Aina, Austrā, Mūrnieki, Gudiņi

VIEGLATLĒTIKA**Sezona sāksies vēlāk**

32. skriešanas seriālam *Kuldīgas apli* pirmā kārtā paredzēta 22. aprīlī 17.30. Starts tiks dots Krauļu priedēs.

Cienījamie klienti – redakcijas abonenti un reklāmdevēji

PALIEC MĀJĀS!

Uz nenoteiktu laiku

reklāmas nodaļa apmeklētājus klātienē apkalpos

PIRMDIENĀS un CETURTDIENĀS no 9.00 līdz 16.00.

Attālināti varat sazināties e-pastā: sludinajumi@kurzemnieks.lv, pa tālruni **25466688**.

Kurzemnieku var abonēt pasta mājas lapā www.abone.pasts.lv, sludinājumus *Kurzemniekā* var ievietot, izmantojot portālu 307.lv

Kurzemnieka redakcija

 SIA "Cēsu gaļas kombināts"
par augstām cenām iepērk
JAUNLOPUS un LIELLOPUS
26185703 • 25573447 • 29172343 • 26528584

MARTA ERUDĪTS

Atbildi meklējiet kādā no *Kurzemnieka* numuriem un līdz 2. aprīļa 11.00 sūtiet e-pastā: konkursi@kurzemnieks.lv.

Cik gadus Skrundā bērniem volejbola prasmes māca Kuldīgas novada sporta skolas trenere Rudīte Kronlaka?

Atbilde. Akcijā *Latviešu valodas kvalitāte periodiskajā presē* piedalījās 20 preses izdevumu.

Pareizi atbildējuši: Gunta Folkmane, Ingars Neimanis, Velta Višņevska, Rasma Stepe, Liliņa Baukše, Gunta Grundmane, Ausma Kreidere, Daina Brūkle.

Pārmaiņas autobusu kustībā

Kopš pagājušās piektdienas ir izmaiņas tajos tālsatiksmes maršrutos, kas ved cauri Kuldīgas autoostai, savukārt vietējos reisus *Tukuma auto* autobusi turpina kursēt pēc skolēnu brīvlaika grafika. Toties pilsētā ir mainīts pieturu izvietojums.

UZ RĪGU RETĀK

Līdz 14. aprīlim atcelts reiss Priedaine–Kuldīga–Rīga 5.20 un atpakaļ no Rīgas 14.50, kā arī Kuldīga–Rīga caur Kanda-
vu 7.00 un 10.35, līdz ar to šie autobusi nekursēs arī atpakaļ. No pirmdienas līdz piektdienai atcelts reiss Saldus–Kuldīga–Ventspils 14.00 un otrā virzienā 17.00, bet sestdienās šie autobusi kursēs. Vēl uz pagaidu laiku slēgts reiss Kuldīga–Saldus 15.55 otrdienās un ceturtdienās, bet pārējās dienās, izņemot brīvdienas, kursēs kā līdz šim. Pirms brauciena vēlam autobusu sarakstu pārbaudīt pa tālr.1188 vai piezvanīt uz Kuldīgas autoostu pa tālr. 63322061.

NE VAIRĀK PAR PUSI

Reģionālajos maršrutos pasažieru skaits autobusā tiek ierobežots, starp braucējiem nodrošinot lielāku distanci. Turpmāk sēdvietu skaits samazināts uz pusi, un katra otrā sēdvietā, kuru nedrīkstēs ieņemt, būs iezīmēta. Iedzīvotāji aicināti rūpīgi izvērtēt brauciena nepieciešamību. Pasažieri lūgti autoostā biļeti iegādāties,

neizmantojot skaidru naudu un maksājot ar bankas karti, vai pirkt to internetā.

MAINA PIETURAS

Tukuma auto pārstāve Valda Gurina stāsta, ka vietējo reisu autobusus pasažieru nav vairāk par pusi un vajadzīgo distanci var ievērot. Neērtības var radīt būvdarbu atsākšana Kuldīgā, L.Paegles, Mucenieku un vairākos Jelgavas ielas posmos, kā arī Graudu ielā. Tādējādi kopš pirmdienas sabiedriskais transports no autoostas vai *Rimi* pieturas kā iepriekš brauks pa Sūru ielu (līdz bērnu dārzam *Ābelīte*), nogriezīsies uz Skrundas ielu un izbrauks uz apvedceļa. Tāpat notiks iebraukšana pilsētā. Līdz ar to uz būvniecības laiku slēgtas pieturas pie 2. vidusskolas un Graudu ielā pie veikala *Sarma*.

Izveidota jauna pagaidu pietura Skrundas ielā pie krustojuma ar Lauku ielu. V.Gurina norāda, ka nākamā pietura ir pie Ventas tilta un neērtības visvairāk jutīs Putnudārza iedzīvotāji, bet tās jāpiecieš.

Daina Tāfelberga

INTERESANTI

Putnu upurēšana Senajā Ēģiptē

Senās Ēģiptes katakombas piepilda svētā ibisa mūmijas. No 664 g. p.m.ē. līdz 250 g. m.ē. šos putnus bieži upurēja (retāk rituālos pielūdza) par godu dievam Totam un pēcāk mumificēja. Katakombās visā valstī atrodami kilometriem gari gaiteni, kuru malās no grīdas līdz griestiem svētā ibisa mūmiju skaits mērāms miljos. Kur ēģiptieši dabūjuši tik daudz putnu? Daži senie teksti liecina, ka, iespējams, ierīkojuši fermas. Taču mūsdienās Grifita universitātes pētnieki Austrālijā 40 mumificētiem putniem, kas datējami kā 2500 gadu veci, un 14 mūsdienu putniem DNS analizēs noskaidrojuši, ka mumificētie nākuši no plašas teritorijas Āfrikā. Ja tie tiktu audzēti fermās, DNS nebūtu atšķirīgs un varētu atpazīt nelielas grupas pēcnācēju iezīmes. Pētnieki uzskata, ka notikušas apjomīgas medības, kā arī pieļauj, ka tuvējos purvos vai ezeros priesteri šos putnus turējuši tikai vajadzības gadījumā, piemēram, gadalaikos, kad medības nav iespējamas.

KURZEMES
RADIO

UZGRIEZ SAVU PERSONĪBU!

ANDRIS GRĪNVALDS
IEVA DZENE
DACE BLATHENA
KĀRLIS NEIMANIS

PAŠIZOLĀCIJAS STĀSTS

Veltīt laiku attīstībai

Skrundenieks Ivo Perševics līdz koronavīrusa izraisītajai krīzei strādāja Francijā un ar mikroautobusu vadāja tūristus pa Alpu kalnu slēpošanas kūrortiem. Atgriezies mājās, pats nolēma izolēties atsevišķā dzīvoklī.

Lai neapgrūtinātu ģimenes locekļus, kuriem tad arī būtu jāizolējas, Ivo lūdza pašvaldībai ierādīt brīvu dzīvokli. Uz šo laiku Skrundas novada dome to piešķīrusi kādā pagastā. „Pašsajūta ir laba, nekādu saslimšanas simptomu nav,” stāsta skrundenieks. „Taču pasažieru pārvadātāja darbs Francijā šādā vīrusa izplatības laikā bija bīstams. Autobusā deviņas vietas, ir saskare ar tūristiem no dažādām valstīm. Kad tūrisms apstājās vīrusa dēļ, veiksmīgi atgriezās: nekritu panikā kā citi, dažas dienas pagai-

dīju, līdz dabūju vietu uz prāmja, un bez aizķeršanās atbraucu mājās. Drošības nolūkos nolēmu, ka nevajadzētu ar cilvēkiem tikties – varu padzīvot viens no citiem noslēgti.”

Tādai pašizolācijai trūkumus Ivo nesaskata. Dzīvoklis atrodas laukos, var iziet svaigā gaisā, nesatiekot citus, tikai jāievēro drošības un sanitārie noteikumi. „Šis laiks jāizmanto saprātīgi. Man nav aizliegts iet dabā, un es varu novērtēt, cik tā mums ir skaista. Ir pavasaris, kļūst arvien siltāk – laiks kā radīts aktīvai atpūtai.

Vēl es tagad daudz lasu grāmatas – tās paplašina redzesloku. Ir jau iespējas internetā virtuāli apmeklēt pasākumus vai ceļot, skatīties filmas. Bet, manuprāt, šis ir laiks, kad no elektroniskajām ierīcēm jāatiet. Mazāk vajag pavadīt laiku sociālajos tīklos, vairāk veltīt sevī attīstīšanai. Informācija internetā dažkārt ir sargzīta, rada negatīvas emocijas un paniku. Ikvienam šis ir laiks tam, lai pārstātu skriet, mazliet apstātos un visu pārdomātu.”

Daina Tāfelberga
Ivo Perševica arhīva foto

Skrundenieks Ivo Perševics uzskata, ka pašizolācijas laiks jāizmanto saprātīgi. Viņš daudz lasa grāmatas un dodas dabā.